

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 179 (XXIII) — Nr. 905

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 20 decembrie 2011

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE		
292.	— Legea asistenței sociale	2–23
975.	— Decret privind promulgarea Legii asistenței sociale....	23
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar		
		24–30
★		
	Opinie separată	30–32

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGEA asistenței sociale

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1. — Prezenta lege reglementează cadrul general de organizare, funcționare și finanțare a sistemului național de asistență socială în România.

Art. 2. — (1) *Sistemul național de asistență socială* reprezintă ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

(2) Sistemul național de asistență socială intervine subsidiar sau, după caz, complementar sistemelor de asigurări sociale și se compune din sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale.

(3) Asistența socială, prin măsurile și acțiunile specifice, are drept scop dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

(4) Măsurile și acțiunile de asistență socială se realizează astfel încât:

a) beneficiile de asistență socială și serviciile sociale să constituie un pachet unitar de măsuri corelate și complementare;

b) serviciile sociale să primeze față de beneficiile de asistență socială, în cazul în care costul acestora și impactul asupra beneficiarilor este similar;

c) să fie evaluate periodic din punctul de vedere al eficacității și eficienței lor pentru a fi permanent adaptate și ajustate la nevoile reale ale beneficiarilor;

d) să contribuie la inserția pe piața muncii a beneficiarilor;

e) să prevină și să limiteze orice formă de dependență față de ajutorul acordat de stat sau de comunitate.

(5) Beneficiile de asistență socială și serviciile sociale sunt reglementate prin legi speciale.

Art. 3. — (1) Responsabilitatea privind dezvoltarea propriilor capacități de integrare socială și implicarea activă în soluționarea situațiilor de dificultate revine fiecărei persoane, precum și familiei acesteia, autoritățile statului intervenind prin crearea de oportunități egale și, în subsidiar, prin acordarea de beneficii de asistență socială și servicii sociale adecvate.

(2) Statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, își asumă responsabilitatea de realizare a măsurilor și acțiunilor prevăzute în actele normative privind beneficiile de asistență socială și serviciile sociale.

(3) Statul, prin politicile publice din domeniul serviciilor sociale, contribuie la promovarea, respectarea și garantarea drepturilor beneficiarilor la o viață independentă, împlinită și demnă, precum și la facilitarea participării acestora la viața socială, economică, politică și culturală.

(4) Autoritățile administrației publice centrale asigură elaborarea cadrului legislativ în domeniul asistenței sociale,

pentru susținerea categoriilor defavorizate, combaterea sărăciei și a riscului de excludere socială, dezvoltarea politicilor de susținere a familiei pe parcursul întregului ciclu de viață a membrilor acesteia, precum și transferul către autoritățile administrației publice locale și societatea civilă, inclusiv către instituțiile de cult recunoscute de lege, a atribuțiilor și mijloacelor financiare necesare acțiunilor de asistență socială, prevăzute prin legile speciale.

Art. 4. — (1) Toți cetățenii români care se află pe teritoriul României, au domiciliul sau reședința în România, cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și cetățenii Confederației Elvețiene, precum și străinii și apatrizii care au domiciliul sau reședința în România au dreptul la asistență socială, în condițiile legislației române, precum și ale reglementărilor Uniunii Europene și ale acordurilor și tratatelor la care România este parte.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) au dreptul de a fi informate asupra conținutului și modalităților de acordare a măsurilor și acțiunilor de asistență socială.

(3) Dreptul la asistență socială se acordă la cerere sau din oficiu, după caz, în conformitate cu prevederile legii.

Art. 5. — Sistemul național de asistență socială se întemeiază pe următoarele valori și principii generale:

a) *solidaritatea socială*, potrivit căreia întreaga comunitate participă la sprijinirea persoanelor vulnerabile care necesită suport și măsuri de protecție socială pentru depășirea sau limitarea unor situații de dificultate, în scopul asigurării incluziunii sociale a acestei categorii de populație;

b) *subsidiaritatea*, potrivit căreia, în situația în care persoana sau familia nu își poate asigura integral nevoile sociale, intervin colectivitatea locală și structurile ei asociative și, complementar, statul;

c) *universalitatea*, potrivit căreia fiecare persoană are dreptul la asistență socială, în condițiile prevăzute de lege;

d) *respectarea demnității umane*, potrivit căreia fiecărei persoane îi este garantată dezvoltarea liberă și deplină a personalității, îi sunt respectate statutul individual și social și dreptul la intimitate și protecție împotriva oricărui abuz fizic, psihic, intelectual, politic sau economic;

e) *abordarea individuală*, potrivit căreia măsurile de asistență socială trebuie adaptate situației particulare de viață a fiecărui individ; acest principiu ia în considerare caracterul și cauza unor situații de urgență care pot afecta abilitățile individuale, condiția fizică și mentală, precum și nivelul de integrare socială a persoanei; suportul adresat situației de dificultate individuală constă inclusiv în măsuri de susținere adresate membrilor familiei beneficiarului;

f) *parteneriatul*, potrivit căruia autoritățile publice centrale și locale, instituțiile publice și private, organizațiile neguvernamentale, instituțiile de cult recunoscute de lege, precum și membrii comunității stabilesc obiective comune, conlucrează și mobilizează toate resursele necesare pentru asigurarea unor condiții de viață decente și demne pentru persoanele vulnerabile;

g) *participarea beneficiarilor*, potrivit căreia beneficiarii participă la formularea și implementarea politicilor cu impact direct asupra lor, la realizarea programelor individualizate de suport social și se implică activ în viața comunității, prin intermediul formelor de asociere sau direct, prin activități voluntare desfășurate în folosul persoanelor vulnerabile;

h) *transparența*, potrivit căreia se asigură creșterea gradului de responsabilitate a administrației publice centrale și locale față de cetățean, precum și stimularea participării active a beneficiarilor la procesul de luare a deciziilor;

i) *nediscriminarea*, potrivit căreia persoanele vulnerabile beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială fără restricție sau preferință față de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex ori orientare sexuală, vârstă, apartenență politică, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată;

j) *eficacitatea*, potrivit căreia utilizarea resurselor publice are în vedere îndeplinirea obiectivelor programate pentru fiecare dintre activități și obținerea celui mai bun rezultat în raport cu efectul proiectat;

k) *eficiența*, potrivit căreia utilizarea resurselor publice are la bază respectarea celui mai bun raport cost-beneficiu;

l) *respectarea dreptului la autodeterminare*, potrivit căreia fiecare persoană are dreptul de a face propriile alegeri, indiferent de valorile sale sociale, asigurându-se că aceasta nu amenință drepturile sau interesele legitime ale celorlalți;

m) *activizarea*, potrivit căreia măsurile de asistență socială au ca obiectiv final încurajarea ocupării, în scopul integrării/reintegrării sociale și creșterii calității vieții persoanei, și întărirea nucleului familial;

n) *caracterul unic al dreptului la beneficiile de asistență socială*, potrivit căruia pentru aceeași nevoie sau situație de risc social se poate acorda un singur beneficiu de același tip;

o) *proximitatea*, potrivit căreia serviciile sunt organizate cât mai aproape de beneficiar, pentru facilitarea accesului și menținerea persoanei cât mai mult posibil în propriul mediu de viață;

p) *complementaritatea și abordarea integrată*, potrivit căreia, pentru asigurarea întregului potențial de funcționare socială a persoanei ca membru deplin al familiei, comunității și societății, serviciile sociale trebuie corelate cu toate nevoile beneficiarului și acordate integrat cu o gamă largă de măsuri și servicii din domeniul economic, educațional, de sănătate, cultural etc.;

q) *concurența și competitivitatea*, potrivit căreia furnizorii de servicii sociale publici și privați trebuie să se preocupe permanent de creșterea calității serviciilor acordate și să beneficieze de tratament egal pe piața serviciilor sociale;

r) *egalitatea de șanse*, potrivit căreia beneficiarii, fără niciun fel de discriminare, au acces în mod egal la oportunitățile de împlinire și dezvoltare personală, dar și la măsurile și acțiunile de protecție socială;

s) *confidențialitatea*, potrivit căreia, pentru respectarea vieții private, beneficiarii au dreptul la păstrarea confidențialității asupra datelor personale și informațiilor referitoare la viața privată și situația de dificultate în care se află;

t) *echitatea*, potrivit căreia toate persoanele care dispun de resurse socioeconomice similare, pentru aceleași tipuri de nevoi, beneficiază de drepturi sociale egale;

u) *focalizarea*, potrivit căreia beneficiile de asistență socială și serviciile sociale se adresează celor mai vulnerabile categorii de persoane și se acordă în funcție de veniturile și bunurile acestora;

v) *dreptul la liberă alegere a furnizorului de servicii*, potrivit căruia beneficiarul sau reprezentantul legal al acestuia are dreptul de a alege liber dintre furnizorii acreditați.

Art. 6. — În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație:

a) *acreditarea* reprezintă un proces de certificare a îndeplinirii de către furnizori și serviciile sociale acordate a criteriilor, indicatorilor, precum și a standardelor de calitate reglementate pentru fiecare tip de serviciu;

b) *ancheta socială* este o metodă de investigație întemeiată pe diferite tehnici de culegere și de prelucrare a informației, în scopul analizei situației sociale și economice a persoanelor, familiilor, grupurilor sau comunităților;

c) *beneficiile de asistență socială* sunt măsuri de redistribuire financiară/materială destinate persoanelor sau familiilor care întrunesc condițiile de eligibilitate prevăzute de lege;

d) *beneficiarul* reprezintă persoana care primește beneficii de asistență socială și/sau, după caz, servicii sociale;

e) *comunitatea locală* reprezintă membrii organizați ai colectivității locale, formele de asociere a acestora, instituțiile administrației publice locale, precum și alte instituții și servicii publice ori private de interes local;

f) *contractarea serviciilor sociale* reprezintă procedura de achiziționare/concesionare a serviciilor sociale, în baza unui contract, încheiat în condițiile legii, de către autoritățile administrației publice locale;

g) *deficiența* este consecința pierderii sau a unei anomalități a structurii corpului ori a unei funcții fiziologice;

h) *dizabilitatea* este termenul generic pentru afectări, limitări ale activității și restricții în participare, în contextul interacțiunii dintre individul care are o problemă de sănătate și factorii contextuali în care se regăsește, respectiv factorii de mediu și personali;

i) *costul standard* reprezintă suma minimă aferentă cheltuielilor anuale necesare furnizării serviciilor sociale, calculată pentru un beneficiar/tipuri de servicii sociale, potrivit standardelor minime de calitate și/sau altor criterii prevăzute de lege. În legislația actuală se utilizează ca termen echivalent standardul minim de cost;

j) *dezvoltarea comunitară* reprezintă procesul prin care o comunitate își identifică anumite probleme prioritare, se implică și cooperează în rezolvarea lor, folosind preponderent resurse interne;

k) *domiciliul* reprezintă adresa la care persoana declară că are locuința principală, trecută și în documentul de identitate al persoanei;

l) *economia socială* reprezintă un sector ce cuprinde activități economice care, în subsidiar și cu condiția menținerii performanței economice, includ obiective de tip social;

m) *eligibilitatea* reprezintă setul de condiții obligatorii care trebuie să fie îndeplinite de către potențialul beneficiar pentru a putea fi selectat în vederea acordării beneficiilor de asistență socială și serviciilor sociale;

n) *găzduirea* reprezintă asigurarea de către instituțiile furnizoare de servicii sociale a condițiilor de locuit și odihnă pe o perioadă mai mare de 24 de ore;

o) *gospodăria* reprezintă unitatea formată din mai multe familii și/sau persoane care locuiesc împreună, contribuie împreună la achiziționarea sau realizarea unor bunuri și a unor venituri din valorificarea acestora ori la consumul lor;

p) *grupul vulnerabil* desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială;

q) *incapacitatea* reprezintă reducerea parțială ori totală a posibilității de a realiza o activitate motrică, cognitivă sau un comportament;

r) *invaliditatea* este o noțiune medico-juridică ce exprimă statutul particular al unei persoane care are limitată capacitatea de muncă și este asigurată în sistemul public de pensii și care beneficiază de drepturi conform legii;

s) *îngrijitorul formal* este persoana calificată, certificată profesional, care asigură îngrijirea personală, respectiv ajutorul pentru efectuarea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice de către persoana care și-a pierdut autonomia funcțională;

ș) *îngrijitorul informal* este persoana necalificată, membru al familiei, rudă sau orice altă persoană, care asigură îngrijirea personală, respectiv ajutorul pentru efectuarea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice de către persoana care și-a pierdut autonomia funcțională;

t) *locuirea* reprezintă faptul de a trăi pe raza unei unități administrativ-teritoriale fără a deține o locuință principală sau secundară;

ț) *managementul serviciilor sociale* reprezintă gestionarea de către conducerea desemnată legal a activităților și resurselor materiale, umane și financiare ale serviciului/instituției/unității de asistență socială;

u) *managementul de caz* reprezintă o metodă de coordonare și integrare a tuturor activităților destinate grupurilor vulnerabile, de organizare și gestionare a măsurilor de asistență socială specifice, realizate de către asistenții sociali și/sau diferiți specialiști, în acord cu obiectivele stabilite în planurile de intervenție;

v) *mediul social de viață* reprezintă ansamblul condițiilor de trai în familie și/sau gospodărie, al relațiilor sociale personale, inclusiv mediul în care persoana lucrează, este educată și își desfășoară activitățile sociale obișnuite;

w) *nevoia socială* reprezintă ansamblul de cerințe indispensabile fiecărei persoane pentru asigurarea condițiilor strict necesare de viață, în vederea asigurării participării sociale sau, după caz, a integrării sociale;

x) *nevoia specială* reprezintă ansamblul de cerințe indispensabile pentru asigurarea integrării sociale a persoanelor care, din cauza afecțiunilor de sănătate, genetice sau dobândite pe parcursul vieții, prezintă o dizabilitate, precum și a persoanelor care, din diverse motive de natură socială, sunt dezavantajate în dezvoltarea personală;

y) *planul individualizat de asistență și îngrijire* este documentul elaborat de o echipă multidisciplinară cu participarea beneficiarului/reprezentantului său legal, în care sunt precizate serviciile furnizate beneficiarului;

z) *persoanele fără adăpost* reprezintă o categorie socială formată din persoane singure ori familii care, din motive singulare sau cumulate de ordin social, medical, financiar-economic, juridic ori din cauza unor situații de forță majoră, trăiesc în stradă, locuiesc temporar la prieteni sau cunoscuți, se află în incapacitate de a susține o locuință în regim de închiriere ori sunt în risc de evacuare, se află în instituții sau penitenciare de unde urmează ca, în termen de 2 luni, să fie externate, respectiv eliberate și nu au domiciliu ori reședință;

aa) *persoanele cu dizabilități* reprezintă acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți;

bb) *persoanele vârstnice* sunt persoanele care au împlinit vârsta de 65 de ani;

cc) *procesul de incluziune socială* reprezintă ansamblul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării-comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării

active a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății;

dd) *procesul de integrare socială* reprezintă interacțiunea dintre individ sau grup și mediul social, prin intermediul căreia se realizează un echilibru funcțional al părților;

ee) *protecția socială* se definește în contextul principiilor, valorilor și tradițiilor ce guvernează relațiile sociale dintre indivizi, grupuri, comunități și instituții în statele Uniunii Europene și reprezintă un ansamblu de măsuri și acțiuni care au ca scop asigurarea unui anumit nivel de bunăstare și securitate socială pentru întreaga populație și în mod special pentru anumite grupuri sociale. Protecția socială cuprinde două componente de bază: asigurările sociale în sistem contributiv și asistența socială noncontributivă;

ff) *protecția specială a copilului* se definește ca fiind ansamblul de beneficii de asistență socială și servicii sociale, precum și programe, măsuri și acțiuni complementare destinate îngrijirii și dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților ori a copilului care nu poate fi lăsat în grija acestora, în vederea protejării intereselor sale;

gg) *reședința* reprezintă adresa la care persoana fizică declară că are locuința secundară, alta decât cea de domiciliu;

hh) *sărăcia* reprezintă starea unei/unui persoane/familii/grup/comunități manifestată prin lipsa resurselor strict necesare cumpărării bunurilor și serviciilor considerate a asigura nivelul minim de trai într-o anumită perioadă de timp, raportat la condițiile socioeconomice ale societății. *Pragul de sărăcie* reprezintă cuantificarea resurselor, iar standardele utilizate pentru stabilirea acestuia sunt influențate de nivelul general al costului vieții, precum și de specificul politicilor sociale adoptate;

ii) *serviciile comunitare* sunt serviciile sociale organizate într-o unitate administrativ-teritorială organizată la nivel de comună, oraș, municipiu și privesc serviciile acordate la domiciliu și în centre de zi, precum și serviciile rezidențiale adresate exclusiv cetățenilor din unitatea administrativ-teritorială respectivă; sunt similare cu serviciile sociale acordate în comunitate;

jj) *situația de dificultate* este situația în care se află o persoană care, la un moment dat, pe parcursul ciclului de viață, din cauze socioeconomice, de sănătate și/sau care rezultă din mediul social de viață dezavantajat, și-a pierdut sau limitat propriile capacități de integrare socială; în situația de dificultate se pot afla familii, grupuri de persoane și comunități, ca urmare a afectării majorității membrilor lor;

kk) *societatea civilă* este formată din persoane asociate sub diferite forme, pe baza unor interese comune, și care își dedică timpul, cunoștințele și experiența pentru a-și promova și apăra drepturile și interesele; formele asociative pot fi, în principal, asociații și fundații, organizații sindicale și patronale, organizații culturale și de cult, precum și grupuri comunitare informale;

ll) *standardul de cost* este costul minim aferent cheltuielilor anuale necesare furnizării serviciilor sociale, calculat pentru un beneficiar pe tipuri de servicii sociale, potrivit standardelor minime de calitate și/sau altor criterii prevăzute de lege;

mm) *standardul minim de calitate* este un set de criterii aprobate prin acte normative obligatorii la nivel național a căror aplicare asigură un nivel minim acceptabil de performanță al procesului de furnizare a serviciilor sociale;

nn) *structurile comunitare consultative* reprezintă asocierea formală sau informală a unor oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali, polițiști, alți membri ai comunității, în vederea sprijinirii autorităților administrației publice locale și furnizorilor de servicii sociale în soluționarea nevoilor de servicii sociale ale comunității;

oo) *testarea mijloacelor de existență a potențialilor beneficiari de servicii sociale* reprezintă procedura de evaluare

a veniturilor realizate și a bunurilor mobile și imobile deținute de persoană sau familie, necesare acoperirii nevoilor de consum ale acestora;

pp) *venitul* reprezintă totalitatea sumelor pe care persoana sau membrii familiei le realizează/primesc ca urmare a unei activități salarizate, independente sau agricole, așa cum sunt acestea definite de Codul fiscal, din valorificarea, folosirea, cedarea unor bunuri aflate în proprietate, precum și cele care provin din drepturi de asigurări sociale de stat, asigurări de șomaj, asistență socială, obligații legale de întreținere, alte indemnizații, alocații și ajutoare cu caracter permanent ori creanțe legale;

qq) *victima traficului de persoane* reprezintă persoana fizică, subiect pasiv al faptelor de amenințare, violență sau al altor forme de constrângere, răpire, fraudă, înșelăciune și abuz de autoritate, indiferent dacă participă sau nu în procesul penal în calitate de parte vătămată;

rr) *violența în familie* se referă la orice acțiune fizică sau verbală, săvârșită cu intenție de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă o suferință fizică, psihică, sexuală sau un prejudiciu material.

CAPITOLUL II

Sistemul de beneficii de asistență socială

SECȚIUNEA 1

Definirea și clasificarea beneficiilor de asistență socială

Art. 7. — Beneficiile de asistență socială reprezintă o formă de suplimentare sau de substituție a veniturilor individuale/familiale obținute din muncă, în vederea asigurării unui nivel de trai minimal, precum și o formă de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane ale căror drepturi sociale sunt prevăzute expres de lege.

Art. 8. — (1) Beneficiile de asistență socială, în funcție de condițiile de eligibilitate, se clasifică astfel:

- a) beneficii de asistență socială selective, bazate pe testarea mijloacelor de trai ale persoanei singure sau familiei;
- b) beneficii de asistență socială universale, acordate fără testarea mijloacelor de trai ale persoanei singure sau familiei;
- c) beneficii de asistență socială categoricale, acordate pentru anumite categorii de beneficiari, cu sau fără testarea mijloacelor de trai ale persoanei singure ori familiei.

(2) Testarea mijloacelor de trai ale persoanei singure sau familiei, prevăzută la alin. (1) lit. a), are în vedere:

a) evaluarea veniturilor bănești reprezentate de toate veniturile realizate în țară sau în afara graniței țării, inclusiv cele care provin din drepturi de asigurări sociale de stat, asigurări de șomaj, obligații legale de întreținere, indemnizații, alocații, ajutoare cu caracter permanent, alte creanțe legale;

b) evaluarea bunurilor și a veniturilor ce pot fi obținute prin valorificarea/utilizarea bunurilor mobile și imobile aflate în proprietate ori folosință.

(3) În funcție de scopul și natura lor, beneficiile de asistență socială prevăzute la alin. (1) lit. a) și, după caz, lit. c) se acordă fie doar în baza evaluării veniturilor bănești, fie în baza evaluării cumulate a veniturilor bănești, a bunurilor și a veniturilor ce pot fi obținute prin valorificarea/utilizarea bunurilor mobile și imobile aflate în proprietate ori folosință.

Art. 9. — (1) Beneficiile de asistență socială, în funcție de scopul lor, se clasifică astfel:

a) beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială;

b) beneficii de asistență socială pentru susținerea copilului și familiei;

c) beneficii de asistență socială pentru sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale;

d) beneficii de asistență socială pentru situații deosebite.

(2) Beneficiile de asistență socială se acordă în bani sau în natură și cuprind alocații, indemnizații, ajutoare sociale și facilități.

(3) Facilitățile prevăzute la alin. (2) se acordă pentru anumite categorii de beneficiari și pot fi:

a) facilități reprezentate de asigurarea plății unor contribuții de asigurări sociale și/sau asimilarea unor perioade de contribuție;

b) facilități de acces la mediul fizic, informațional și comunicațional.

(4) Facilitățile prevăzute la alin. (3) pot fi completate de facilități fiscale, acordate în condițiile legii.

(5) Beneficiile de asistență socială în natură prevăzute la alin. (2) pot fi ajutoare materiale constând în bunuri de folosință personală sau îndelungată și alimentare, acordate individual ori în cadrul unor programe destinate facilitării accesului la educație, sănătate și ocupare.

(6) În situația în care persoanele cărora li se acordă beneficiile de asistență socială prevăzute la alin. (1) se încadrează/se reîncadrează în muncă, își reiau activitatea profesională sau încep o activitate pe cont propriu, acestea pot beneficia, după caz, în condițiile prevăzute de legile speciale, de:

a) majorări ale beneficiului de asistență socială acordat, dacă se încadrează în condițiile de eligibilitate;

b) prelungirea perioadei de acordare a beneficiului de asistență socială cu maximum 3 luni, începând cu luna încadrării în muncă;

c) stimulente pentru suplinirea unor servicii sociale;

d) alte drepturi prevăzute de lege.

(7) Refuzul unui loc de muncă, al participării la cursuri de formare/calificare/recalificare sau la alte măsuri active prevăzute de lege poate conduce, în condițiile prevăzute de legile speciale, la diminuarea cuantumului beneficiului de asistență socială sau la încetarea acestuia și interdicția de acordare a unui nou beneficiu de asistență socială pe o perioadă de timp determinată.

(8) Angajatorii care încadrează în muncă persoane cărora li se acordă beneficii de asistență socială pot beneficia, în condițiile legii, de facilități fiscale sau de altă natură.

(9) Beneficiile de asistență socială finanțate din bugetul de stat și, după caz, din bugetele locale se acordă sub rezerva achitării de către beneficiar a obligațiilor de plată față de bugetul local.

Art. 10. — În funcție de beneficiarul acestora, beneficiile de asistență socială pot avea:

a) caracter individual, acordate persoanei singure, unuia sau mai multor membri din familie a căror nevoie identificată constituie o situație particulară și necesită intervenție individualizată;

b) caracter familial, acordate pentru creșterea calității vieții în familie și menținerea unui mediu familial propice realizării funcțiilor de bază ale acesteia.

SECȚIUNEA a 2-a

Categorii de beneficii de asistență socială

Art. 11. — Beneficiile de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială se acordă pe perioade determinate de timp sau pentru situații punctuale și pot cuprinde următoarele categorii principale:

a) ajutoare sociale susținute din bugetul de stat, acordate focalizat, pentru categoriile de populație aflate în risc de sărăcie;

b) ajutoare sociale comunitare susținute din bugetele locale, acordate focalizat, ca măsuri individuale de suport pentru depășirea unor situații de dificultate temporară;

c) ajutoare de urgență susținute din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, acordate pentru situații datorate calamităților naturale, incendiilor, accidentelor etc.;

d) burse sociale și ajutoare financiare pentru facilitarea accesului la educație, susținute din bugetul de stat și/sau din bugetele locale;

e) ajutoare în natură, alimentare și materiale, inclusiv cele acordate în cadrul programelor de sprijin educațional pentru copiii și tinerii proveniți din familii defavorizate, susținute din bugetul de stat și/sau bugetele locale, cum ar fi programe pentru suplimente alimentare, rechizite și alte materiale necesare în procesul de educație;

f) ajutorul acordat din bugetul de stat pentru refugiați, precum și persoanelor care au obținut protecție subsidiară în România, în condițiile prevăzute de lege;

g) facilități privind utilizarea mijloacelor de transport în comun, accesul la comunicare și informare, precum și alte facilități prevăzute de lege.

Art. 12. — Beneficiile pentru susținerea copilului și a familiei au în vedere nașterea, educația și întreținerea copiilor și cuprind următoarele categorii principale:

a) alocații pentru copii;

b) alocații pentru copiii lipsiți, temporar sau permanent, de ocrotirea părinților;

c) indemnizații pentru creșterea copiilor;

d) facilități, în condițiile legii.

Art. 13. — (1) Beneficiile de asistență socială pentru sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale se acordă atât pentru asigurarea nevoilor de bază ale vieții, cât și în scopul promovării și garantării exercitării de către acestea a drepturilor și libertăților fundamentale și participării depline la viața societății.

(2) Principalele categorii de beneficii de asistență socială pentru sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale sunt următoarele:

a) alocații pentru persoanele cu dizabilități;

b) indemnizații de îngrijire;

c) facilități, în condițiile legii.

Art. 14. — (1) Nivelurile, respectiv cuantumul beneficiilor de asistență socială se stabilesc în raport cu indicatorul social de referință, prin aplicarea unui indice social de inserție.

(2) Indicatorul social de referință (ISR) reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează beneficiile de asistență socială, suportate din bugetul de stat, acordate atât în vederea asigurării protecției persoanelor în cadrul sistemului de asistență socială, cât și în vederea stimulării persoanelor beneficiare ale sistemului de asistență socială, pentru a se încadra în muncă.

(3) Valoarea indicatorului social de referință este cea prevăzută de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Indicele social de inserție (ISI) este coeficientul de multiplicare aplicabil indicatorului social de referință și se stabilește în raport cu tipul de familie, precum și cu scopul beneficiului de asistență socială.

(5) Nivelul beneficiilor de asistență socială cumulate de o persoană singură sau, după caz, de o familie nu poate depăși un coeficient raportat la valoarea indicatorului social de referință. Coeficientul se stabilește anual prin hotărâre a Guvernului, în funcție de tipul familiei și al beneficiilor de asistență socială la care aceasta sau membrii acesteia, respectiv persoana singură au dreptul.

SECȚIUNEA a 3-a

Administrarea beneficiilor de asistență socială

Art. 15. — (1) Statul acordă beneficiile de asistență socială prin autoritățile administrației publice centrale sau locale, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare în domeniu.

(2) Beneficiile de asistență socială acordate de autoritățile administrației publice centrale, direct sau prin instituțiile aflate în subordinea acestora, se stabilesc în bani sau în natură și reprezintă măsuri financiare destinate asigurării unui standard minim de viață, susținerii familiei și copilului, promovării și garantării exercitării de către persoanele cu nevoi speciale a drepturilor și libertăților fundamentale.

(3) Beneficiile de asistență socială acordate de autoritățile administrației publice locale se stabilesc în bani sau în natură și sunt măsuri complementare celor prevăzute la alin. (2), susținute din bugetele locale.

Art. 16. — (1) Dreptul la beneficii de asistență socială se acordă la cererea scrisă a persoanei îndreptățite, a reprezentantului familiei sau a reprezentantului legal al persoanei îndreptățite.

(2) Cererea este formularul tipizat care conține date privind componența familiei, veniturile realizate de membrii acesteia, bunurile deținute, date referitoare la situația educațională și profesională a acestora, precum și informații referitoare la nevoile speciale și situațiile particulare în care aceștia se află.

(3) Cererea este însoțită în mod obligatoriu de documentele doveditoare privind componența familiei, veniturile realizate de membrii acesteia sau de persoana singură, precum și de orice alte documente privind situația membrilor familiei, prevăzute de lege.

(4) Pentru solicitarea beneficiilor de asistență socială finanțate din bugetul de stat se utilizează un formular unic de cerere. Formularul unic de cerere se stabilește prin hotărâre a Guvernului, în termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(5) Pentru beneficiile de asistență socială acordate din bugetele locale, autoritățile administrației publice locale utilizează formulare de cerere aprobate prin hotărâri ale consiliilor locale.

Art. 17. — (1) Cererea, însoțită de documentele justificative, se depune și se înregistrează la autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială domiciliază, își are reședința sau, după caz, locuiește/trăiește familia ori persoana singură care solicită unul sau mai multe beneficii de asistență socială.

(2) Pentru beneficiile de asistență socială plătite din bugetul de stat, cererea, certificată de primar, se transmite până pe data de 5 a lunii următoare, pentru luna anterioară, la structura sau, după caz, la serviciul deconcentrat din subordinea plătitorului dreptului, pe bază de borderou, al cărui model se stabilește prin hotărâre a Guvernului, în termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Verificarea îndeplinirii condițiilor de eligibilitate se realizează de către autoritățile administrației publice centrale sau locale, în funcție de tipul și natura beneficiului de asistență socială, pe baza documentelor doveditoare ce însoțesc cererea, a informațiilor furnizate de celelalte baze de date deținute de autorități ale administrației publice centrale și locale, precum și a altor proceduri stabilite de lege.

(4) În termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, sistemul informatic integrat va asigura verificarea datelor înscrise în cerere, precum și a altor informații referitoare la solicitant și situația socioeconomică a acestuia.

(5) Începând cu data la care se împlinesc 6 luni de la începerea funcționării sistemului informatic integrat, cererea

se va putea depune fără a fi necesare documente doveditoare. Acestea se vor prezenta doar la solicitarea expresă a autorităților prevăzute la alin. (1) pentru stabilirea anumitor beneficii de asistență socială prevăzute de lege.

Art. 18. — (1) Soluționarea cererii privind acordarea dreptului se face prin actul administrativ emis de autoritatea administrației publice centrale sau locale.

(2) Verificarea îndeplinirii de către solicitant a condițiilor de acordare a dreptului se realizează pe baza actelor doveditoare și a informațiilor și procedurilor prevăzute la art. 17 alin. (3).

(3) În situația în care sunt îndeplinite condițiile legale, dreptul la beneficiile de asistență socială se acordă începând cu luna următoare depunerii cererii.

(4) Încetarea dreptului se face începând cu luna următoare celei în care nu mai sunt îndeplinite condițiile de eligibilitate.

(5) Procedura de înregistrare și soluționare a cererii de acordare a beneficiilor de asistență socială se reglementează prin legi speciale.

Art. 19. — Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și instituțiile publice furnizează, fără plată, autorităților administrației publice centrale sau locale care asigură beneficiile de asistență socială, date și informații din bazele de date deținute, gestionate sau administrate, necesare pentru realizarea verificărilor prevăzute la art. 17 alin. (3) și art. 18 alin. (2).

Art. 20. — (1) Plata beneficiilor sociale se poate efectua, în funcție de specificul acestora și opțiunea titularului, prin mandat poștal, în cont bancar, în tichete sociale sau altă formă de plată, conform legii. Modalitatea de acordare a tichetelor sociale se stabilește prin legile speciale.

(2) Plata beneficiilor de asistență socială se efectuează în luna curentă pentru luna anterioară, iar prima plată a acestora se efectuează în termen de maximum 30 de zile de la stabilirea dreptului.

(3) În cazul achitării drepturilor de beneficii de asistență socială prin mandat poștal sau în cont bancar, ordonatorii principali de credite, ordonatorii secundari/terțiari de credite sau persoanele delegate să îndeplinească această atribuție încheie la nivel național, respectiv local, convenții cu furnizorul de servicii poștale, cu respectarea prevederilor legale privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Art. 21. — (1) Pentru achitarea drepturilor se stabilește un comision de transmitere.

(2) În cazul achitării drepturilor în cont bancar, comisionul prevăzut la alin. (1) nu poate fi mai mare de 0,1% din drepturile achitate și va fi stabilit prin negociere, între autoritățile administrației publice centrale sau, după caz, locale și unitățile bancare.

(3) În cazul achitării drepturilor prin mandat poștal, comisionul prevăzut la alin. (1) se calculează prin aplicarea unui coeficient negociabil ce nu poate depăși nivelul stabilit prin legea bugetară anuală.

(4) Condițiile de plată și fluxul financiar al plăților se stabilesc prin Convenția încheiată între părți.

SECȚIUNEA a 4-a

Noțiuni specifice sistemului de beneficii de asistență socială

Art. 22. — (1) Prin *familie* se înțelege soțul și soția sau soțul, soția și copiii lor necăsătoriți, care au domiciliul ori reședința comună înscrisă în actele de identitate și care gospodăresc împreună.

(2) Se consideră familie și frații fără copii, care gospodăresc împreună și au domiciliul sau reședința comună, separat de domiciliul ori reședința părinților.

(3) Se asimilează termenului familie, bărbatul și femeia necăsătoriți, cu copiii lor și ai fiecăruia dintre ei, care locuiesc și gospodăresc împreună, dacă aceasta se consemnează în ancheta socială.

(4) *Familia extinsă* desemnează copilul, părinții și rudele acestuia până la gradul IV inclusiv.

(5) Termenul *familie monoparentală* desemnează familia formată din persoana singură și copilul/copiii aflați în întreținere și care locuiesc împreună cu aceasta.

(6) Prin *persoană singură*, se înțelege persoana care se află în una dintre următoarele situații:

a) este necăsătorită;

b) este văduvă;

c) este divorțată;

d) al cărei soț/soție este declarat/declarată dispărut/dispărută prin hotărâre judecătorească;

e) al cărei soț/soție este arestat/arestată preventiv pe o perioadă mai mare de 30 de zile sau execută o pedeapsă privativă de libertate și nu participă la întreținerea copiilor;

f) nu a împlinit vârsta de 18 ani și se află în una dintre situațiile prevăzute la lit. a)–e);

g) a fost numită tutore sau i s-au încredințat ori dat în plasament unul sau mai mulți copii și se află în una dintre situațiile prevăzute la lit. a)–e).

(7) Prin termenul *copil* se înțelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, în condițiile legii.

Art. 23. — (1) *Reprezentantul familiei* este membrul familiei care are capacitate deplină de exercițiu a drepturilor civile și care solicită, în numele familiei, acordarea drepturilor la beneficii de asistență socială. Reprezentantul familiei se stabilește de către soți sau, în caz de neînțelegere între aceștia, de către autoritatea tutelară.

(2) În cazul familiei monoparentale, reprezentantul familiei este persoana singură.

(3) În cazul persoanei singure care are copii în întreținere și nu a împlinit vârsta de 18 ani, reprezentantul familiei este persoana singură, dacă are capacitate deplină de exercițiu sau, după caz, reprezentantul legal/ocrotitorul legal al acesteia.

(4) *Reprezentantul legal* este persoana desemnată, în condițiile legii, să reprezinte interesul persoanei lipsite de capacitate deplină de exercițiu a drepturilor civile sau al persoanei lipsite de discernământ.

(5) Reprezentantul legal al copilului este părintele sau persoana desemnată potrivit legii să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil.

Art. 24. — (1) Prin *locuința de domiciliu* sau *reședință* se înțelege construcția aflată în proprietate personală ori închiriată sau asupra căreia exercită un drept de folosință în condițiile legii, cu dependențele, dotările și utilitățile necesare, formată din una sau mai multe camere, care acoperă condițiile minimale de odihnă, preparare a hranei, educație și igienă ale persoanei singure sau familiei, conform anexei nr. 1 la Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Se asimilează locuinței de domiciliu sau reședinței și locuința de necesitate, precum și locuința socială, astfel cum sunt acestea definite potrivit prevederilor Legii nr. 114/1996 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Prin *locuință cu condiții impropii* se înțelege locuința improvizată sau construcția cu destinație de locuință care nu îndeplinește cerințele minimale prevăzute la lit. A din anexa nr. 1 la Legea nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Prin *persoană fără locuință* se înțelege persoana care nu are stabilit un domiciliu sau o reședință, potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind

evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată, nu deține o locuință principală sau, după caz, o locuință secundară.

Art. 25. — (1) Livretul de familie, astfel cum acesta este stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 495/1997 privind conținutul, eliberarea și actualizarea livretului de familie, reprezintă documentul doveditor privind componența familiei în vederea acordării beneficiilor sociale.

(2) Livretul de familie se eliberează și se actualizează în condițiile prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 495/1997.

Art. 26. — (1) Titularul beneficiilor de asistență socială este persoana îndreptățită sau, după caz, reprezentantul familiei.

(2) Pentru beneficiile de asistență socială care au caracter familial, beneficiarul este familia.

(3) Pentru beneficiile de asistență socială care au caracter individual, beneficiarul este persoana îndreptățită.

CAPITOLUL III

Sistemul de servicii sociale

SECȚIUNEA 1

Definirea și clasificarea serviciilor sociale

Art. 27. — (1) Serviciile sociale reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excludere socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

(2) Serviciile sociale sunt servicii de interes general și se organizează în forme/structuri diverse, în funcție de specificul activității/activităților derulate și de nevoile particulare ale fiecărei categorii de beneficiari.

Art. 28. — (1) Serviciile sociale au caracter proactiv și presupun o abordare integrată a nevoilor persoanei, în relație cu situația socioeconomică, starea de sănătate, nivelul de educație și mediul social de viață al acesteia.

(2) Pornind de la nevoile fiecărei persoane, serviciile sociale pot avea o adresabilitate mai largă, la nivel de grup sau comunitate.

(3) Pentru realizarea unor acțiuni sociale coerente, unitare și eficiente în beneficiul persoanei, serviciile sociale se pot organiza și acorda în sistem integrat cu serviciile de ocupare, de sănătate, de educație, precum și cu alte servicii sociale de interes general, după caz.

Art. 29. — Clasificarea serviciilor sociale are la bază următoarele criterii:

- a) scopul serviciului;
- b) categoriile de beneficiari cărora li se adresează;
- c) regimul de asistare, respectiv regimul rezidențial sau nerezidențial;
- d) locul de acordare;
- e) regimul juridic al furnizorului de servicii sociale;
- f) regimul de acordare.

Art. 30. — (1) După scopul lor, serviciile sociale pot fi clasificate în: servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, de recuperare/reabilitare, de inserție/reinserție socială etc.

(2) După categoriile de beneficiari, serviciile sociale pot fi clasificate în servicii sociale destinate copilului și/sau familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc., victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de

probațiune, persoanelor cu afecțiuni psihice, persoanelor din comunități izolate, șomerilor de lungă durată, precum și servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor.

(3) După regimul de asistare, serviciile sociale se clasifică în:

a) servicii cu cazare, pe perioadă determinată sau nedeterminată: centre rezidențiale, locuințe protejate, adăposturi de noapte etc.;

b) servicii fără cazare: centre de zi, centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile de acordare a hranei, ambulanța socială etc.

(4) După locul de acordare, serviciile sociale se asigură:

a) la domiciliul beneficiarului;

b) în centre de zi;

c) în centre rezidențiale;

d) la domiciliul persoanei care acordă serviciul;

e) în comunitate.

(5) După regimul juridic al furnizorului, serviciile sociale pot fi organizate ca structuri publice sau private.

(6) După regimul de acordare serviciile se acordă în regim normal și regim special:

a) servicii acordate în regim de accesare, contractare și documentare uzuale;

b) servicii acordate în regim special cu eligibilitate și accesibilitate extinsă, care vizează măsurile preventive care se oferă în regim de birocrăție redusă și un set de servicii sociale, care vor fi accesate de beneficiari doar în condițiile păstrării anonimatului, respectiv de persoane dependente de droguri, alcool, prostituate, victimele violenței în familie etc. Serviciile acordate în regim special pot fi furnizate fără a încheia contract cu beneficiarii;

c) categoria serviciilor acordate în regim special este reglementată prin lege specială.

Art. 31. — (1) Serviciile de îngrijire personală se adresează persoanelor dependente care, ca urmare a pierderii autonomiei funcționale din cauze fizice, psihice sau mintale, necesită ajutor semnificativ pentru a realiza activitățile uzuale ale vieții de zi cu zi.

(2) Situația de dependență este o consecință a bolii, traumei și dizabilității și poate fi exacerbată de absența relațiilor sociale și a resurselor economice adecvate.

Art. 32. — (1) Ajutorul acordat pentru îndeplinirea activităților uzuale ale vieții zilnice privește două categorii de activități:

a) activități de bază ale vieții zilnice, în principal: asigurarea igienei corporale, îmbrăcare și dezbrăcare, hrănire și hidratare, asigurarea igienei eliminărilor, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare;

b) activități instrumentale ale vieții zilnice, în principal: prepararea hranei, efectuarea de cumpărături, activități de menaj și spălătorie, facilitarea deplasării în exterior și însoțire, activități de administrare și gestionare a bunurilor, acompaniere și socializare.

(2) Îngrijirea persoanei care necesită pe o perioadă mai lungă de 60 de zile ajutor pentru îndeplinirea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice este definită ca *îngrijire de lungă durată*.

(3) Îngrijirea de lungă durată se asigură la domiciliu, în centre rezidențiale, în centre de zi, la domiciliul persoanei care acordă serviciul și în comunitate.

Art. 33. — (1) Serviciile de îngrijire personală se pot organiza și acorda integrat cu alte servicii, cum ar fi:

a) servicii de îngrijire medicală;

b) servicii de reabilitare și adaptare a mediului: mici amenajări, reparații și altele asemenea;

c) alte servicii de recuperare/reabilitare: kinetoterapie, fizioterapie, gimnastică medicală, terapie ocupațională,

psihoterapie, psihopedagogie, logopedie podologie și altele asemenea.

(2) Serviciile de îngrijire personală pot fi acompaniate de servicii de consiliere socială, juridică și de informare.

Art. 34. — Categoriile și tipurile de servicii sociale, activitățile și funcțiile aferente fiecărui tip de serviciu, precum și regulamentele-cadru de organizare și funcționare se stabilesc prin Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

SECȚIUNEA a 2-a

Beneficiarii și furnizorii de servicii sociale

Art. 35. — (1) Beneficiază de servicii sociale persoanele și familiile aflate în situații de dificultate, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 4.

(2) Grupurile și comunitățile aflate în situații de dificultate beneficiază de servicii sociale, în cadrul programelor de acțiune comunitară destinate prevenirii și combaterii riscului de marginalizare și excluziune socială, aprobate prin hotărâri ale consiliilor județene/locale.

Art. 36. — (1) Orice persoană dependentă are dreptul la servicii de îngrijire personală, acordate în funcție de nevoile individuale de ajutor, situația familială, socioeconomică și mediul personal de viață.

(2) Beneficiarii serviciilor de îngrijire personală sunt persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități și bolnavii cronici.

Art. 37. — (1) Furnizorii de servicii sociale sunt persoane fizice sau juridice, de drept public ori privat.

(2) Furnizori publici de servicii sociale pot fi:

a) structurile specializate din cadrul/subordinea autorităților administrației publice locale și autoritățile executive din unitățile administrativ-teritoriale organizate la nivel de comună, oraș, municipiu și sectoare ale municipiului București;

b) autoritățile administrației publice centrale ori alte instituții aflate în subordinea sau coordonarea acestora care au stabilite prin lege atribuții privind acordarea de servicii sociale pentru anumite categorii de beneficiari;

c) unitățile sanitare, unitățile de învățământ și alte instituții publice care dezvoltă, la nivel comunitar, servicii sociale integrate.

(3) Furnizori privați de servicii sociale pot fi:

a) organizațiile neguvernamentale, respectiv asociațiile și fundațiile;

b) cultele recunoscute de lege;

c) persoanele fizice autorizate în condițiile legii;

d) filialele și sucursalele asociațiilor și fundațiilor internaționale recunoscute în conformitate cu legislația în vigoare;

e) operatorii economici, în condiții speciale, prevăzute de lege.

Art. 38. — (1) Pentru a acorda servicii sociale pe teritoriul României, furnizorii de servicii sociale, indiferent de forma lor juridică, trebuie acreditați în condițiile legii.

(2) Serviciile sociale pot funcționa pe teritoriul României numai dacă sunt acreditate în condițiile legii.

(3) Acreditarea furnizorilor, precum și a serviciilor sociale acordate de aceștia se reglementează prin lege specială.

SECȚIUNEA a 3-a

Organizarea și administrarea serviciilor sociale

Art. 39. — Responsabilitatea dezvoltării, administrării și acordării serviciilor sociale este partajată astfel:

a) elaborarea politicilor publice, programelor și strategiilor naționale în domeniu, reglementarea, coordonarea și controlul

aplicării lor, precum și evaluarea și monitorizarea calității serviciilor sociale — în responsabilitatea autorităților administrației publice centrale;

b) organizarea, administrarea și acordarea serviciilor sociale — în responsabilitatea autorităților administrației publice locale, atribuții ce pot fi externalizate către sectorul neguvernamental, instituțiile de cult, alte persoane fizice și juridice de drept public sau privat, în condițiile legii;

c) finanțarea serviciilor sociale, în condițiile legii — din bugetul local, din contribuția beneficiarului și/sau, după caz, a familiei acestuia, bugetul de stat, precum și din alte surse.

Art. 40. — (1) Serviciile sociale se organizează și se acordă la nivelul comunității.

(2) Serviciile sociale au la bază identificarea și evaluarea nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup și elaborarea planurilor de intervenție pentru prevenirea, combaterea și soluționarea situațiilor de dificultate.

(3) Furnizorii de servicii sociale asigură activitățile prevăzute la alin. (2) prin asistenții sociali angajați în structurile proprii sau, în lipsa acestora, pot achiziționa serviciile acordate de asistenții sociali înregistrați cu cabinete individuale sau societăți civile profesionale de asistență socială.

(4) În situația în care, din cauze obiective, nu se pot angaja asistenți sociali sau achiziționa serviciile acestora, furnizorii de servicii sociale pot angaja lucrători sociali pentru realizarea activităților de identificare și, după caz, de evaluare a nevoilor persoanelor care solicită acordarea de beneficii de asistență socială și servicii sociale.

Art. 41. — (1) Serviciile sociale acordate și administrate de către autoritățile administrației publice locale se înființează prin hotărâre a consiliului local și pot fi organizate ca structuri cu sau fără personalitate juridică.

(2) Structurile publice cu personalitate juridică sunt organizate ca instituții de asistență socială conduse de un director, sprijinit de un consiliu consultativ compus din reprezentanți ai beneficiarilor și ai partenerilor sociali din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

(3) Structurile publice fără personalitate juridică se organizează ca unități de asistență socială în cadrul aparatului de specialitate al primarului, precum și în cadrul serviciului public de asistență socială din subordinea consiliilor județene, consiliilor locale ale municipiilor și orașelor, consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București și Consiliului General al Municipiului București.

(4) În scopul realizării unui management eficient, în cazul unităților de asistență socială, responsabilitatea privind coordonarea și administrarea resurselor umane și materiale aferente serviciului respectiv poate fi delegată șefului unității.

(5) Instituțiile și unitățile de asistență socială funcționează sub denumiri diverse, cum ar fi: centre de zi sau rezidențiale, locuințe protejate și unități protejate, complexuri multifuncționale sau complexuri de servicii, cantine sociale, servicii mobile de distribuție a hranei etc.

Art. 42. — (1) Serviciile sociale înființate de furnizorii publici și privați se organizează la nivel teritorial astfel:

a) servicii sociale de interes local, adresate beneficiarilor care trăiesc și locuiesc pe raza teritorială a comunei, orașului, municipiului, respectiv a sectoarelor municipiului București;

b) servicii sociale de interes județean, adresate beneficiarilor care trăiesc și locuiesc pe raza teritorială a județului.

(2) Serviciile sociale pot deservi beneficiari din mai multe județe, caz în care înființarea, organizarea și finanțarea acestora au la bază un contract de parteneriat care se aprobă prin hotărâri ale consiliilor județene sau locale partener.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul serviciilor sociale de interes local care se adresează

beneficiarilor din mai multe comune, orașe și municipii din cadrul aceluiași județ ori sectoare ale municipiului București, iar contractele de parteneriat se aprobă prin hotărârile consiliilor locale partenere.

(4) În scopul dezvoltării serviciilor sociale, autoritățile administrației publice locale pot încheia contracte de parteneriat public-privat, în condițiile Legii parteneriatului public-privat nr. 178/2010, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Autoritățile administrației publice locale vor asigura informarea beneficiarilor cu privire la serviciile oferite de furnizorii privați de servicii sociale.

Art. 43. — (1) Serviciile sociale înființate de furnizorii de servicii sociale, publici sau privați, se organizează la nivel teritorial în condițiile prevăzute la art. 42 alin. (1), cu respectarea prevederilor Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a standardelor de calitate, regulilor generale de normare minimă de personal care stau la baza stabilirii standardelor de cost, reglementate de legislația specială.

(2) La nivel național se organizează un sistem de evidență a serviciilor sociale care cuprinde datele și informațiile referitoare la serviciile sociale.

(3) Modalitatea de organizare, administrare și funcționare a sistemului de evidență prevăzut la alin. (2) se aprobă prin ordin al ministrului muncii, familiei și protecției sociale.

SECȚIUNEA a 4-a

Procesul de acordare a serviciilor sociale

Art. 44. — (1) Serviciile sociale se acordă la solicitarea persoanei, după caz, a reprezentantului său legal, precum și din oficiu.

(2) Solicitarea pentru acordarea de servicii sociale se adresează serviciului public de asistență socială organizat în subordinea autorităților administrației publice locale.

(3) Solicitarea pentru acordarea de servicii sociale poate fi adresată și direct unui furnizor privat de servicii sociale, situație în care, dacă se încheie un contract de prestări servicii cu persoana solicitantă, furnizorul are obligația de a informa, în scris, autoritatea administrativ-teritorială pe a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința beneficiarul serviciului respectiv.

Art. 45. — (1) Acordarea serviciilor sociale se realizează în baza unui contract, încheiat între furnizorul de servicii sociale și beneficiar, în care se stipulează serviciile acordate, drepturile și obligațiile părților, precum și condițiile de finanțare.

(2) Modelul contractului prevăzut la alin. (1) se aprobă prin ordin al ministrului muncii, familiei și protecției sociale.

Art. 46. — Procesul de acordare a serviciilor sociale are următoarele etape obligatorii:

- a) evaluarea inițială;
- b) elaborarea planului de intervenție;
- c) evaluarea complexă;
- d) elaborarea planului individualizat de asistență și îngrijire;
- e) implementarea măsurilor prevăzute în planul de intervenție și în planul individualizat;
- f) monitorizarea și evaluarea acordării serviciilor.

Art. 47. — (1) Evaluarea inițială și planul de intervenție sunt realizate de asistentul social sau, în lipsa acestuia, de personalul cu competențe în domeniul asistenței sociale din cadrul serviciului public de asistență socială din subordinea autorităților administrației publice locale.

(2) Evaluarea inițială are drept scop identificarea nevoilor individuale și familiale, în baza cărora este elaborat planul de intervenție.

(3) Planul de intervenție realizat în condițiile alin. (2) se adresează persoanei și, după caz, familiei acesteia și cuprinde măsurile de asistență socială, respectiv serviciile recomandate

pentru soluționarea situațiilor de nevoie sau risc social identificate, precum și beneficiile de asistență socială la care persoana are dreptul.

(4) În cadrul procesului de evaluare inițială, persoana primește gratuit informațiile referitoare la riscurile sociale și drepturile de protecție socială de care poate beneficia, precum și, după caz, consilierea necesară în vederea depășirii situațiilor de dificultate.

(5) Evaluarea inițială poate avea în vedere inclusiv realizarea diagnozei sociale la nivelul grupului și comunității și elaborarea planului de servicii comunitare.

Art. 48. — (1) În condițiile în care evaluarea inițială evidențiază existența unor nevoi speciale pentru a căror rezolvare se impune participarea unei echipe interdisciplinare și/sau implicarea altor instituții, se recomandă efectuarea evaluării complexe.

(2) Personalul de specialitate din cadrul echipelor interdisciplinare prevăzute la alin. (1), în activitatea de evaluare desfășurată, utilizează, de regulă, instrumente și tehnici standardizate, specifice domeniului propriu de activitate.

(3) Evaluarea complexă se efectuează în cadrul structurilor de specialitate organizate conform prevederilor legilor speciale.

Art. 49. — (1) Evaluarea complexă a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă și a persoanelor vârstnice prevăzută la art. 48 are drept scop identificarea detaliată a nevoilor persoanei și elaborarea unui program de suport strict individualizat care conține ansamblul de măsuri și servicii sociale, de educație, medicale, de recuperare și adaptare/readaptare necesare a fi acordate persoanei pentru facilitarea integrării/reintegrării sociale a acesteia.

(2) Procesul de evaluare complexă urmărește, în principal, următoarele aspecte:

a) evaluarea capacităților fizice, mentale și senzoriale pentru încadrarea în grade de dizabilitate, invaliditate sau dependență, precum și stabilirea nivelului de afectare a autonomiei funcționale cu privire la abilitățile de realizare a activităților uzuale ale vieții zilnice, a abilităților de învățare și de adaptare la o viață independentă, precum și a capacității de îndeplinire a cerințelor unei profesii/ocupații;

b) evaluarea familiei privind capacitatea acesteia de a asigura condițiile necesare creșterii, îngrijirii și educării copilului, precum și de a realiza obligațiile de întreținere ce îi revin, conform legii;

c) evaluarea mediului fizic și social în care trăiește persoana și/sau familia;

d) evaluarea gradului de inserție sau integrare socială;

e) evaluarea potențialului persoanei de a se implica în acțiunile, programele și serviciile de sprijinire pentru depășirea situațiilor de dificultate;

f) evaluarea percepției persoanei asupra propriilor nevoi, a vulnerabilității și consecințelor asupra siguranței și securității personale.

Art. 50. — (1) Pe baza rezultatelor evaluării complexe se stabilesc măsurile de protecție specială, serviciile de îngrijire personală și drepturile la beneficii de asistență socială sau alte prestații de asigurări sociale, după caz.

(2) În urma evaluării complexe se elaborează un plan individualizat de îngrijire și asistență care, pentru a fi eficient și implementabil, trebuie să țină cont de aspecte privind:

a) motivația persoanei sau a reprezentantului legal al acesteia de a solicita autorităților statului asistență și îngrijire;

b) motivația persoanei de a participa activ la programele, măsurile de intervenție și serviciile sociale recomandate;

c) consecințele negative asupra persoanei în cazul neacordării serviciilor sociale necesare;

d) percepția proprie privind capacitatea funcțională, performanțele și resursele;

e) capacitatea rețelei informale constituite din persoanele prevăzute la art. 52 alin. (2) lit. b) de a acorda servicii sociale;

f) nevoile de suport ale personalului de asistență și îngrijire formală și informală;

g) existența serviciilor sociale în comunitate, modul în care acestea pot răspunde nevoilor persoanei, precum și posibilitatea de acces a beneficiarului la serviciul respectiv.

(3) Pe baza rezultatelor evaluării complexe, beneficiarului i se prezintă lista furnizorilor acreditați de servicii existenți, care pot acoperi total sau parțial nevoile identificate. Beneficiarul are dreptul să aleagă în mod liber dintre furnizorii de servicii acreditați.

Art. 51. — (1) Furnizarea serviciilor sociale se realizează în baza planului individualizat de asistență și îngrijire, elaborat de furnizorul de servicii sociale cu acordul și participarea beneficiarului.

(2) În vederea monitorizării eficienței serviciilor sociale furnizate, precum și pentru stabilirea continuării intervenției sau scoaterii din evidență a cazului, situația beneficiarului se reevaluează periodic, în condițiile prevăzute de legislația specială.

Art. 52. — (1) În cazul serviciilor de îngrijire personală la domiciliu, acordarea acestora se planifică și se programează în vizite zilnice, săptămânale sau lunare, repartizate la intervale regulate.

(2) Îngrijirea personală la domiciliu poate fi formală și informală:

a) îngrijirea formală se asigură de persoana calificată, certificată profesional, în condițiile legii;

b) îngrijirea informală se asigură de membrii de familie, prieteni, vecini sau o altă persoană necalificată care își asumă responsabilitatea îngrijirii persoanei.

(3) Persoana dependentă care necesită asistență și/sau supraveghere permanentă poate beneficia de îngrijire zilnică acordată la domiciliu, de îngrijitorul formal, pentru maximum 8 ore/zi, consecutive sau repartizate la intervale regulate pe parcursul zilei.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), îngrijirea personală acordată la domiciliu poate fi asigurată, pe o perioadă mai mare de 8 ore/zi, de îngrijitori informali calificați sau de îngrijitori formali, numai în condițiile prevăzute expres de lege.

(5) Persoanele aflate în situația prevăzută la alin. (3), care solicită asistare în centre rezidențiale, au prioritate în cazul în care nu au familie sau familia acestora nu le poate asigura îngrijirea necesară.

(6) Serviciile de îngrijire care presupun ajutor pentru îndeplinirea activităților instrumentale ale vieții zilnice sunt acordate de îngrijitori informali și voluntari și, numai în lipsa acestora, de îngrijitori formali.

CAPITOLUL IV

Măsuri integrate de asistență socială

SECȚIUNEA 1

Prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială

Art. 53. — (1) Măsurile de prevenire și combatere a sărăciei și riscului de excluziune socială se înscriu în cadrul general de acțiuni multidimensionale ale procesului de incluziune socială prin care se asigură oportunitățile și resursele necesare pentru participarea persoanelor vulnerabile în mod deplin la viața economică, socială și culturală a societății, precum și la

procesul de luare a deciziilor care privesc viața și accesul lor la drepturile fundamentale.

(2) Pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială, prin politicile publice inițiate, statul:

a) asigură accesul persoanelor vulnerabile la unele drepturi fundamentale, cum ar fi: dreptul la locuință, la asistență socială și medicală, la educație și la loc de muncă;

b) instituie măsuri de sprijin conform nevoilor particulare ale persoanelor, familiilor și grupurilor defavorizate.

(3) Armonizarea politicilor destinate cunoașterii, prevenirii și combaterii situațiilor care determină sărăcia și riscul de excluziune socială se realizează în cadrul mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale, constituit conform legii, cu participarea autorităților administrației publice centrale și locale și a reprezentanților organizațiilor societății civile.

(4) În cadrul acțiunilor multidimensionale ale procesului de incluziune socială se înscriu și activitățile din domeniul economiei sociale, orientate spre generarea sau asigurarea de locuri de muncă pentru persoanele prevăzute la alin. (1). Organizarea și funcționarea sectorului economiei sociale se reglementează prin lege specială.

Art. 54. — (1) Persoanele singure și familiile care nu dispun de resursele necesare pentru satisfacerea unui nivel de trai minimal au dreptul la beneficii de asistență socială și servicii sociale, acordate în funcție de nevoile identificate ale fiecărei persoane sau familii.

(2) Nivelul de trai minimal reprezintă limita exprimată în lei care asigură nevoile de bază cum ar fi: hrană, îmbrăcăminte, igienă personală, menținerea și salubritatea locuinței și se calculează în raport cu pragul sărăciei conform metodologiei utilizate la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

Art. 55. — (1) Beneficiile de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială sunt destinate asigurării mijloacelor financiare minime necesare traiului zilnic, precum și suplimentării veniturilor sau mijloacelor persoanei ori familiei aflate în situația prevăzută la art. 54 alin. (1) și se bazează pe testarea mijloacelor de trai.

(2) Beneficiile de asistență socială acordate pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială sunt cele prevăzute la art. 11.

(3) Principala formă de sprijin pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială este venitul minim de inserție acordat din bugetul de stat ca diferență între nivelurile prevăzute prin lege specială și venitul net al familiei sau al persoanei singure realizat ori obținut într-o anumită perioadă de timp, în scopul garantării unui venit minim fiecărei persoane din România.

Art. 56. — (1) Principalele categorii de servicii sociale având drept scop exclusiv prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială sunt adresate persoanelor și familiilor fără venituri sau cu venituri reduse, persoanelor fără adăpost, victimelor traficului de persoane, precum și persoanelor private de libertate.

(2) Familiile și persoanele singure fără venituri sau cu venituri reduse pot beneficia de o gamă diversificată de servicii sociale adaptate nevoilor individuale, cum ar fi servicii de consiliere și informare, servicii de inserție/reinserție socială, servicii de reabilitare și altele asemenea.

Art. 57. — Serviciile sociale adresate persoanelor fără adăpost au drept scop asigurarea de găzduire pe perioadă determinată, asociată cu acordarea unor servicii de consiliere și de inserție sau reintegrare socială, în concordanță cu nevoile individuale identificate.

Art. 58. — (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea înființării, organizării și administrării serviciilor sociale pentru persoanele fără adăpost.

(2) Pentru copiii străzii, pentru persoanele vârstnice singure sau fără copii și persoanele cu dizabilități care trăiesc în stradă, autoritățile administrației publice locale au obligația de a înființa pe raza lor teritorială servicii sociale adecvate și adaptate nevoilor acestora.

(3) Pentru persoanele care trăiesc în stradă, autoritățile administrației publice locale au obligația de a organiza adăposturi de urgență pe timp de iarnă.

Art. 59. — (1) Serviciile sociale adresate persoanelor care trăiesc în stradă pot fi organizate ca:

- a) echipe mobile de intervenție în stradă sau servicii de tip ambulanță socială;
- b) adăposturi de noapte;
- c) centre rezidențiale cu găzduire pe perioadă determinată.

(2) În scopul prevenirii și combaterii riscului ca tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului să devină persoane fără adăpost, precum și pentru promovarea integrării sociale a acestora, autoritățile locale pot înființa centre multifuncționale care asigură condiții de locuit și de gospodărire pe perioadă determinată.

Art. 60. — (1) Pentru persoanele care trăiesc în stradă serviciile sociale se acordă gratuit sau, după caz, contra unei contribuții modice din partea beneficiarului.

(2) Calculul și nivelul contribuției beneficiarului, prevăzute la alin. (1), se stabilesc de către furnizorul public sau privat care administrează serviciile.

Art. 61. — (1) Persoanele fără venituri sau cu venituri reduse beneficiază de masă acordată de cantine sociale.

(2) *Cantinele sociale* sunt unități publice de asistență socială, cu sau fără personalitate juridică, înființate, organizate și administrate de autoritățile administrației publice locale, precum și de furnizori de servicii sociale privați.

(3) Cantinele sociale acordă masă caldă și rece, gratuit sau contra cost, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 62. — (1) Victimele traficului de persoane beneficiază de servicii sociale acordate pentru facilitarea reintegrării/reinsertiei sociale a acestora.

(2) Serviciile sociale acordate victimelor traficului de persoane sunt acordate în sistem integrat cu alte măsuri de protecție prevăzute de legislația specială și sunt gratuite.

Art. 63. — Serviciile sociale destinate victimelor traficului de persoane pot fi:

- a) centrele rezidențiale cu găzduire pe perioadă determinată care asigură asistență, îngrijire și protecție;
- b) centre de zi care asigură în principal informare, consiliere, sprijin emoțional și social în scopul reabilitării și reintegrării sociale;
- c) servicii acordate în comunitate care constau în servicii de asistență socială, suport emoțional, consiliere psihologică, consiliere juridică, orientare profesională, reinsertie socială etc.

Art. 64. — (1) Persoanele private de libertate, aflate în custodia sistemului penitenciar, în vederea asigurării reintegrării lor sociale beneficiază gratuit de servicii sociale de consiliere educațională, socială și psihologică, acordate la nivelul așezămintelor de deținere, în sistem integrat cu activitățile și programele educative, psihologice și de asistență socială, de instruire școlară și formare profesională desfășurate în cadrul acestora.

(2) Furnizarea serviciilor de educație, consiliere psihologică și asistență socială în cadrul așezămintelor de deținere se realizează de către personalul specializat al acestora, cu participarea consilierilor de probațiune ori a furnizorilor publici sau privați de servicii sociale.

(3) Pe perioada detenției, persoana privată de libertate poate beneficia și de consiliere privind accesarea serviciilor sociale existente în comunitatea în care aceasta își va avea domiciliul sau reședința după eliberare.

SECȚIUNEA a 2-a

Asistența socială a copilului și a familiei

Art. 65. — (1) Copilul are dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lui, în condițiile legii.

(2) Asigurarea creșterii și dezvoltării copilului se află în responsabilitatea părinților.

(3) Exercițarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești trebuie să asigure bunăstarea materială și spirituală a copilului, în special prin îngrijirea și menținerea relațiilor personale cu acesta, prin asigurarea creșterii, educării și întreținerii sale.

(4) Părinții copilului au dreptul să primească asistența de specialitate în vederea îngrijirii, creșterii și educării acestuia, precum și să fie informați asupra drepturilor și obligațiilor lor.

Art. 66. — (1) Statul asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor sale prin activitatea specifică realizată de autoritățile/instituțiile publice cu atribuții în domeniu.

(2) Copilul are dreptul să fie crescut alături de părinții săi în condiții care să-i permită dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

(3) Copilul are dreptul de a beneficia de măsuri de asistență socială, în funcție de situația sa personală și de situația socio-economică a familiei sau a persoanelor în întreținerea cărora se află.

(4) Pentru realizarea obligațiilor ce le revin față de copil, autoritățile administrației publice centrale și locale susțin familia prin acordarea de beneficii de asistență socială, precum și prin asigurarea de servicii sociale.

(5) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de stat, precum și de orice persoană fizică sau juridică, publică ori privată.

(6) În situația în care părintele/reprezentantul legal se folosește de copil pentru a apela la mila publicului, cerând ajutor financiar sau material, precum și în situația în care copilul a fost victima abuzului/neglijării/exploatării/traficului exercitat de părinte/reprezentant legal, serviciul public de asistență socială organizat în subordinea consiliului județean/consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București inițiază, în momentul constatării faptei, demersurile necesare instituirii măsurilor de protecție specială prevăzute de lege.

Art. 67. — Măsurile de asistență socială pentru familie nu sunt acordate pentru compensarea sarcinilor specifice acesteia, ci ca forme de sprijin destinate, în principal, menținerii copilului în familie și depășirii unei situații de dificultate, reconcilierii vieții de familie cu viața profesională, încurajării ocupării pe piața muncii.

Art. 68. — (1) Beneficiile de asistență socială în bani destinate copilului și familiei pot fi acordate sub formă de alocații, indemnizații, stimulente financiare, facilități fiscale și alte facilități de natură financiară, în condițiile legii.

(2) Alocațiile, indemnizațiile și stimulentele cuprind:

a) alocații pentru copii destinate copilului din familie și copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților, cum ar fi: alocația de stat, alocația de plasament și alte alocații acordate în condițiile legii;

b) alocații, indemnizații și stimulente pentru familie, acordate în raport cu veniturile familiei și cu numărul de copii aflați în întreținere cum ar fi: indemnizația pentru creșterea copilului, stimulentele de inserție, alte alocații familiale și indemnizații.

Art. 69. — Copilul și familia beneficiază de servicii sociale diversificate, adaptate nevoilor și situațiilor de dificultate identificate.

Art. 70. — (1) Orice copil lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi are dreptul la protecție alternativă care constă în instituirea tutelei, măsuri de protecție specială și adopție.

(2) Protecția specială constă în instituirea măsurii plasamentului și acordarea de servicii sociale destinate îngrijirii și dezvoltării copilului până la dobândirea capacității depline de exercițiu a acestuia,acompaniate de beneficiile de asistență socială prevăzute de lege.

(3) Deciziile de separare a copilului de părinții săi sau de limitare a exercițiului drepturilor părintești sunt precedate obligatoriu de servicii sociale de informare și consiliere, de terapie și mediere adresate părinților.

(4) Tinerii care au beneficiat de măsuri de protecție specială și nu au posibilitatea revenirii în familie, aflați în situații de risc de excluziune socială pot beneficia, la cerere, de continuarea acordării unor măsuri de protecție specială pe o perioadă determinată, în condițiile prevăzute de legislația specială.

(5) Măsurile de protecție specială a copilului se stabilesc prin planul individualizat de protecție, întocmit, aplicat și monitorizat de către autoritățile/instituțiile abilitate de lege.

Art. 71. — (1) Copilul cu dizabilități are dreptul la măsuri de suport și de îngrijire, adaptate nevoilor sale.

(2) Copilul cu dizabilități și părinții acestuia, precum și persoanele cărora le-a fost dat în plasament sau tutelă, beneficiază de servicii sociale destinate facilitării accesului efectiv și fără discriminare al copilului cu dizabilități la educație, formare profesională, asistență medicală, recuperare, pregătire în vederea ocupării unui loc de muncă, la activități recreative, precum și la orice alte activități apte să le permită deplina integrare socială și dezvoltare personală.

(3) Copilul cu dizabilități are dreptul la servicii de îngrijire personală, stabilite în baza evaluării socio-psiho-medicale și a nevoilor individuale de ajutor pentru realizarea activităților uzuale ale vieții zilnice.

(4) Copilul cu dizabilități pentru care s-a instituit măsura tutelei ori a plasamentului la o familie sau persoană, dacă la împlinirea vârstei de 18 ani nu urmează o formă de învățământ ori pregătire profesională, în condițiile legii, poate rămâne în grija acestora pe o perioadă de încă 3 ani.

(5) Măsura prevăzută la alin. (4) se aplică la solicitarea tânărului cu dizabilități și cu acordul familiei sau persoanei la care a fost dat în plasament ori în tutelă.

Art. 72. — (1) Copilul care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal beneficiază de măsuri de protecție specială, respectiv plasament și supraveghere specializată, precum și de servicii sociale destinate sprijinirii acestuia în procesul de reintegrare socială.

(2) Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal, familia acestuia beneficiază de servicii sociale de consiliere și suport pentru facilitarea îndeplinirii obligațiilor prevăzute de lege pe perioada de supraveghere specializată.

Art. 73. — (1) Serviciile sociale din domeniul protecției copilului și familiei au ca principal obiectiv suportul acordat pentru asigurarea îngrijirii, creșterii, formării, dezvoltării și educării copilului în cadrul familiei.

(2) Principalele categorii de servicii sociale sunt:

- a) servicii de prevenire a separării copilului de familie;
- b) servicii de reconciliere a vieții de familie cu viața profesională;
- c) servicii pentru copilul lipsit temporar sau definitiv de părinții săi;
- d) servicii de sprijin pentru familiile aflate în situații de dificultate.

(3) Serviciile sociale prevăzute la alin. (2) pot fi acordate în instituții/unități de asistență socială, respectiv în centre de zi,

centre rezidențiale, precum și la domiciliul familiei, la domiciliul persoanei care acordă îngrijire copilului sau în comunitate.

Art. 74. — (1) Furnizarea serviciilor sociale pentru copii aflați în sistemul de protecție specială este gratuită.

(2) În cazul serviciilor sociale prevăzute la art. 73 alin. (2) lit. b) și d), precum și al altor servicii sociale destinate copilului din familie, stabilite prin legea specială, părinții suportă o parte din cheltuielile aferente acestora, achitând o contribuție stabilită în funcție de nivelul costului serviciului pe beneficiar și de nivelul veniturilor pe membru de familie. Cuantumul contribuției, serviciile oferite, obligațiile și drepturile părților sunt înscrise în contractul de furnizare de servicii, încheiat între furnizor și părinte/reprezentantul legal al copilului.

Art. 75. — (1) Prevenirea și combaterea violenței în familie constituie o componentă a politicilor de protecție și asistență a familiei.

(2) Serviciile sociale destinate victimelor violenței în familie sunt acordate în sistem integrat cu celelalte măsuri de protecție legală, de asigurare a sănătății, de prevenire, identificare și sancționare a faptelor de violență în familie, prevăzute de legislația specială în domeniu.

Art. 76. — (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea înființării, organizării, administrării și furnizării serviciilor sociale destinate prevenirii și combaterii violenței în familie.

(2) Pentru asigurarea unor servicii sociale eficiente, autoritățile administrației publice locale colaborează cu alte instituții și autorități cu competențe în acest domeniu, precum poliția, comandamentele de jandarmi județene, serviciile deconcentrate ale Ministerului Sănătății, instituțiile de învățământ, serviciile de medicină legală etc., în condițiile legii.

(3) Serviciile sociale dezvoltate în domeniul prevenirii violenței în familie se adresează cu prioritate victimelor, dar și agresorilor acestora.

Art. 77. — (1) Serviciile sociale destinate prevenirii și combaterii violenței în familie pot fi organizate în centre de zi și rezidențiale, cu sau fără personalitate juridică, de interes local ori județean.

(2) Principalele categorii de servicii sociale organizate în centre rezidențiale cu găzduire pe perioadă determinată sunt:

- a) centre de primire în regim de urgență a victimelor violenței în familie;
- b) centre de recuperare pentru victimele violenței în familie;
- c) locuințe protejate.

(3) Principalele categorii de servicii sociale organizate în centre de zi sunt:

- a) centre de consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;
- b) centre pentru servicii de informare și sensibilizare a populației.

Art. 78. — Serviciile sociale destinate agresorilor prevăzuți la art. 76 alin. (3) sunt organizate în centre de zi care au drept obiectiv reabilitarea și reinserția socială a acestora, prin asigurarea unor măsuri de educație, consiliere și mediere familială.

SECȚIUNEA a 3-a

Asistența socială a persoanelor cu dizabilități

Art. 79. — (1) Promovarea și respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități reprezintă o obligație pentru autoritățile statului, pentru toate persoanele juridice de drept public și privat, precum și pentru toți cetățenii din România.

(2) Statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, are obligația de a asigura măsurile specifice de protecție și de asistență socială, în conformitate cu nevoile particulare ale persoanelor cu dizabilități, precum și în funcție de situația familială și socio-economică a acestora.

(3) În baza principiului asigurării de oportunități egale, autoritățile publice competente au obligația să asigure toate măsurile necesare destinate persoanelor cu dizabilități în scopul:

a) accesului nemijlocit și neîngrădit la educație, sănătate, ocupare, justiție, precum și la toate tipurile de servicii publice de interes general și servicii sociale;

b) facilitării participării active la viața comunității din care face parte persoana și a societății în general.

(4) O componentă prioritară a protecției persoanelor cu dizabilități privește asigurarea și facilitarea accesului la programe de abilitare/reabilitare, dispozitive medicale destinate recuperării unor deficiențe organice sau funcționale, precum și la echipamente tehnice asistive care să faciliteze viața de zi cu zi a persoanelor cu dizabilități, activitățile lor de studiu și cele profesionale.

Art. 80. — (1) Pentru protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, autoritățile publice au obligația să includă nevoile speciale ale acestei categorii de persoane în toate politicile publice, strategiile și programele de dezvoltare regională, județeană sau locală, precum și în programele guvernamentale.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și orice persoană juridică de drept public sau privat au obligația de a asigura servicii de informare și documentare accesibile persoanelor cu dizabilități.

Art. 81. — (1) Persoanele cu dizabilități, în funcție de nivelul deficienței, gradul de afectare a funcțiilor și a structurilor organismului, factorii de mediu și personali, incapacitatea manifestată se încadrează în grade de dizabilitate, reglementate prin legile speciale.

(2) În funcție de gradul de dizabilitate, precum și, după caz, de dificultățile familiale și socio-economice, persoanele cu dizabilități beneficiază de alocații, indemnizații și facilități, precum și de alte forme de sprijin financiar și în natură.

(3) Persoanele cu dizabilități beneficiază de o alocație lunară în scopul susținerii necesităților zilnice de viață, precum și de o indemnizație de îngrijire în vederea asigurării îngrijirii personale, acordate în funcție de gradul de dizabilitate și în condițiile stabilite prin legile speciale.

(4) Pentru persoanele cu afectare gravă a capacității de muncă, alocația prevăzută la alin. (3) se acordă doar în funcție de gradul de dizabilitate al acestora.

(5) Persoanele adulte, în funcție de gradul de dizabilitate, pot beneficia, în condițiile legii, de facilități fiscale și alte facilități, precum și de credite a căror dobândă se suportă din bugetul de stat pentru achiziționarea de autovehicule și pentru adaptarea locuinței conform nevoilor individuale.

Art. 82. — Persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA, copii și adulți, au dreptul la o indemnizație lunară de hrană destinată asigurării unei alimentații corespunzătoare în completarea tratamentului de specialitate cu medicamente antiretrovirale.

Art. 83. — (1) Persoana cu dizabilități are dreptul, în baza evaluării socio-psiho-medicale, la servicii sociale organizate și acordate în condițiile legii.

(2) Serviciile sociale adresate persoanelor cu dizabilități se acordă la domiciliu, în centre rezidențiale sau în centre de zi, proiectate și adaptate nevoilor individuale ale persoanei asistate.

Art. 84. — (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea organizării și finanțării sau cofinanțării serviciilor sociale adecvate nevoilor speciale de îngrijire, asistare, educare și formare, recuperare/reabilitare, inserție/reinserție socială ale persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu strategiile naționale, strategiile județene și planurile anuale proprii de acțiune.

(2) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a monitoriza situația tuturor persoanelor cu dizabilități care au domiciliul sau reședința pe aria lor teritorială și de a întreprinde toate demersurile în vederea facilitării reintegrării sociale a acestora în comunitate și a inserției pe piața muncii.

(3) În vederea asigurării continuității măsurilor de protecție, de asistare și îngrijire, autoritățile administrației publice locale instituie măsuri specifice de realizare a tranziției tânărului cu dizabilități din sistemul de protecție a copilului în sistemul de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități.

Art. 85. — (1) Evaluarea socio-psiho-medicală a persoanei cu dizabilități în vederea încadrării într-un grad de dizabilitate și stabilirii nevoilor de îngrijire personală se realizează de personal de specialitate din cadrul organismelor de evaluare, constituite conform legii.

(2) Serviciile de îngrijire personală la domiciliu sau recomandarea de internare într-un centru rezidențial se înscriu în programul individual de reabilitare și integrare socială, elaborat în urma evaluării prevăzute la alin. (1).

Art. 86. — (1) Persoana cu dizabilități beneficiază de servicii de îngrijire personală la domiciliu, acordate de către îngrijitori formali sau informali.

(2) Îngrijitorii informali și formali beneficiază de facilități și servicii de suport, reglementate prin legislația specială.

Art. 87. — (1) Persoana cu dizabilitate gravă, în funcție de natura deficienței și de specificul nevoilor de îngrijire, poate fi asistată și îngrijită la domiciliu de un membru de familie angajat în calitate de îngrijitor formal, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Persoana cu dizabilități optează între indemnizația de îngrijire și serviciile acordate de îngrijitori formali.

Art. 88. — Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura, cu prioritate, servicii de îngrijire la domiciliu destinate persoanelor cu dizabilități, precum și în centre de zi adaptate nevoilor acestora, cum ar fi: centre de recuperare/readaptare, centre de inserție/reinserție socială, centre de socializare, centre de terapie ocupațională și alte terapii speciale, centre de asistare și îngrijire pe timpul zilei, ateliere protejate/unități protejate, și altele asemenea, potrivit atribuțiilor stabilite prin legile speciale.

Art. 89. — (1) Admiterea persoanelor cu dizabilități în centre rezidențiale se realizează numai în cazul în care asistarea, îngrijirea, recuperarea sau protecția acestora nu se pot realiza la domiciliu ori în cadrul centrelor de zi organizate în comunitate.

(2) Principalele categorii de centre rezidențiale pentru persoane cu dizabilități care asigură găzduire pe perioadă nedeterminată sau determinată sunt:

- a) centre de îngrijire și asistență;
- b) centre de recuperare și reabilitare;
- c) centre de integrare prin terapie ocupațională;
- d) centre respiro/centre de criză;
- e) locuințe protejate.

Art. 90. — (1) Persoanele adulte cu dizabilități asistate în centre rezidențiale sau susținătorii legali ai acestora, în funcție de veniturile personale ale persoanelor cu dizabilități, au obligația de a plăti o contribuție lunară de întreținere, stabilită în condițiile legii.

(2) Persoanele cu dizabilități care nu au venituri și nici susținători legali care să datoreze întreținerea acestora sau ale căror venituri nu permit asigurarea contribuției lunare sunt asistate gratuit, costurile aferente fiind susținute din bugetele locale sau județene.

Art. 91. — (1) În vederea asigurării evaluării, orientării, formării și reconversiei profesionale a persoanelor cu dizabilități, autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația să organizeze și să dezvolte servicii sociale integrate cu servicii și măsuri specifice de stimulare a ocupării.

(2) Persoanele juridice de drept public sau privat, în calitate de angajatori au obligația de a crea toate condițiile necesare dobândirii și menținerii unui loc de muncă, precum și pentru promovarea profesională a persoanei cu dizabilități.

(3) Angajarea persoanei cu dizabilități se realizează pe piața liberă a muncii, la domiciliu și în forme protejate, respectiv loc de muncă protejat și unități protejate, reglementate prin legislația specială.

(4) Angajatorii persoanelor cu dizabilități beneficiază de facilități fiscale, precum și de alte drepturi acordate în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 4-a

Asistența socială a persoanelor vârstnice

Art. 92. — (1) Persoanele vârstnice reprezintă o categorie de populație vulnerabilă cu nevoi particulare, datorită limitărilor fiziologice și fragilității caracteristice fenomenului de îmbătrânire.

(2) Persoanele vârstnice, în funcție de situațiile personale de natură socio-economică, medicală și fiziologică, beneficiază de măsuri de asistență socială, în completarea prestațiilor de asigurări sociale pentru acoperirea riscurilor de bătrânețe și de sănătate.

Art. 93. — (1) Familia persoanei vârstnice are obligația de a asigura îngrijirea și întreținerea acesteia.

(2) Obligațiile prevăzute la alin. (1) se stabilesc astfel încât să nu afecteze veniturile considerate a fi minim necesare vieții curente a persoanei/persoanelor obligate la întreținere, precum și a copiilor acesteia/acestora.

(3) În situația persoanei vârstnice singure sau a cărei familie nu poate să asigure, parțial sau integral, îngrijirea și întreținerea acesteia, statul intervine prin acordarea de beneficii de asistență socială și servicii sociale adecvate nevoilor strict individuale ale persoanei vârstnice.

Art. 94. — (1) Beneficiile de asistență socială se acordă persoanelor vârstnice care se găsesc în situații de vulnerabilitate, respectiv:

a) nu realizează venituri proprii sau veniturile lor ori ale susținătorilor legali nu sunt suficiente pentru asigurarea unui trai decent și mediu sigur de viață;

b) se află în imposibilitatea de a-și asigura singure activitățile de bază ale vieții zilnice, nu se pot gospodări singure și necesită asistență și îngrijire;

c) nu au locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii;

d) se află în alte situații de urgență sau de necesitate, prevăzute de lege.

(2) Beneficiile de asistență socială pentru persoanele vârstnice sunt, în principal:

a) beneficiile de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială;

b) indemnizații de îngrijire, acordate în condițiile legii;

c) alocații sau contribuții pentru asigurarea calității serviciilor sociale, destinate acoperirii costurilor hranei în cantine sociale, în centrele rezidențiale de îngrijire, precum și pentru susținerea unor suplimente nutriționale;

d) facilități privind transportul urban și interurban, telefon, radio-tv, achiziția de produse alimentare, bilete de tratament balnear sau pentru recreere, precum și a altor servicii;

e) ajutoare pentru situații care pun în pericol viața și siguranța persoanei vârstnice, precum și pentru evitarea instituționalizării;

f) ajutoare în natură precum: alimente, încălțăminte, îmbrăcăminte, medicamente și dispozitive medicale, materiale de construcții și altele asemenea.

Art. 95. — (1) În vederea prevenirii, limitării sau înlăturării efectelor temporare ori permanente ale unor situații care pot

afecta viața persoanei vârstnice sau pot genera riscul de excluziune socială, persoanele vârstnice au dreptul la servicii sociale.

(2) La procesul decizional privind dezvoltarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația de a consulta organismele reprezentative ale persoanelor vârstnice, constituite conform legii.

(3) Autoritățile administrației publice locale asigură gratuit servicii de informare și consiliere a persoanelor vârstnice cu privire la drepturile sociale ale acestora.

(4) În procesul de acordare a serviciilor sociale, furnizorii publici și privați au obligația de a implica persoana vârstnică, precum și familia sau reprezentantul legal al acesteia și de a promova intervenția membrilor comunității și a voluntarilor.

Art. 96. — (1) Pentru a identifica și a răspunde cât mai adecvat nevoilor sociale ale persoanelor vârstnice și condițiilor particulare în care aceștia se află, serviciile sociale se organizează cu prioritate la nivelul comunităților locale.

(2) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea identificării și evaluării nevoilor persoanelor vârstnice, a organizării, planificării și asigurării finanțării sau cofinanțării serviciilor sociale, iar furnizorii de servicii sociale publici și privați au responsabilitatea acordării acestora cu respectarea standardelor de calitate.

Art. 97. — (1) Persoanele vârstnice dependente beneficiază de servicii de îngrijire personală acordate în concordanță cu gradul de dependență în care se află și nevoile individuale de ajutor, precum și în funcție de situația familială și veniturile de care dispun.

(2) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura serviciile de îngrijire personală acordate la domiciliu sau în centre rezidențiale pentru persoanele vârstnice dependente singure ori a căror familie nu poate să le asigure îngrijirea.

Art. 98. — (1) Evaluarea autonomiei funcționale a persoanelor dependente și stabilirea gradelor de dependență se realizează în baza unor criterii standard, aprobate prin hotărâre a Guvernului.

(2) Evaluarea autonomiei funcționale se realizează, de regulă, la domiciliul persoanei, de o echipă mobilă de evaluatori.

(3) Răspunderea privind corectitudinea datelor și a recomandărilor privind încadrarea în grade de dependență a persoanelor evaluate revine în mod solidar membrilor echipei de evaluatori.

(4) Evaluarea autonomiei funcționale, în cazul persoanelor asistate în unități sanitare cu paturi, se poate realiza și la patul bolnavului, la solicitarea medicului curant sau a asistentului social angajat al spitalului.

(5) Furnizarea serviciilor de îngrijire se realizează conform planului individualizat de asistență și îngrijire, elaborat de personal de specialitate, în baza recomandărilor formulate de echipa de evaluare.

Art. 99. — (1) Acordarea serviciilor de îngrijire personală la domiciliu a persoanelor vârstnice se realizează de către îngrijitorul formal sau informal.

(2) Îngrijitorii informali și formali beneficiază de facilități și servicii de suport, indemnizații, servicii de consiliere, servicii de tip respiro și concediu de îngrijire, conform legii.

Art. 100. — Pentru menținerea în mediul propriu de viață și prevenirea situațiilor de dificultate și dependență, persoanele vârstnice beneficiază de servicii de consiliere, de acompaniere, precum și de servicii destinate amenajării sau adaptării locuinței, în funcție de natura și gradul de afectare a autonomiei funcționale.

Art. 101. — (1) Îngrijirea în centre rezidențiale a persoanelor vârstnice dependente poate fi dispusă numai în cazul în care îngrijirea la domiciliu a acestora nu este posibilă.

(2) Centrele rezidențiale destinate persoanelor vârstnice pot fi organizate ca:

- a) centre de îngrijire temporară;
- b) centre de îngrijire pe perioadă nedeterminată, respectiv cămine pentru persoane vârstnice;
- c) locuințe protejate, complex de servicii și alte tipuri de centre.

Art. 102. — (1) Persoanele vârstnice care dispun de venituri proprii au obligația de a plăti o contribuție lunară pentru asigurarea serviciilor de îngrijire personală la domiciliu și pentru asistarea și îngrijirea în centre rezidențiale, stabilită de către autoritățile administrației publice locale sau furnizorii privați care le administrează, cu respectarea condiției prevăzute la art. 91 alin. (2).

(2) În situația în care persoana vârstnică nu are venituri sau nu poate achita integral contribuția lunară, suma aferentă acesteia sau diferența până la concurența valorii integrale a contribuției se asigură de către susținătorii legali ai persoanei vârstnice, în conformitate cu nivelul veniturilor acestora, calculat pe membru de familie, în cuantumul prevăzut de lege.

(3) Persoanele vârstnice care nu au venituri și nici susținători legali nu datorează contribuția lunară, aceasta fiind asigurată din bugetele locale, în limitele hotărâte de autoritățile administrației publice locale.

Art. 103. — Persoana vârstnică care încheie acte juridice translativ de proprietate, cu titlu oneros sau gratuit, în scopul întreținerii și îngrijirii personale, are dreptul la măsuri de protecție acordate în condițiile legii.

CAPITOLUL V

Construcția instituțională a sistemului național de asistență socială

SECȚIUNEA 1

Nivelul central

Art. 104. — (1) Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale este autoritatea publică centrală care elaborează politica de asistență socială și promovează drepturile familiei, copilului, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități și ale oricăror altor persoane aflate în nevoie.

(2) Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale stabilește strategia națională și sectorială de dezvoltare în domeniul social, coordonează și monitorizează implementarea acestora, susține financiar și tehnic programele sociale și exercită controlul asupra acordării beneficiilor de asistență socială și serviciilor sociale.

(3) Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale are responsabilitatea aplicării unitare, la nivel teritorial, a legislației și a strategiilor naționale din domeniul asistenței sociale.

(4) În elaborarea strategiei naționale și sectoriale, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale se consultă cu autoritățile publice centrale și locale care au responsabilități în finanțarea și acordarea serviciilor sociale, precum și cu reprezentanți ai societății civile cu activități în domeniu.

(5) În exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale colaborează cu celelalte ministere și organe de specialitate din subordinea Guvernului, cu alte instituții publice și cu organisme de drept privat.

(6) Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale poate constitui structuri executive sau consultative în scopul implementării și monitorizării politicilor sociale, precum și a programelor de dezvoltare în domeniu.

Art. 105. — În vederea realizării rolului său în domeniul asistenței sociale, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale îndeplinește următoarele funcții:

a) de autoritate de stat, prin care se asigură exercitarea controlului aplicării unitare și respectării reglementărilor legale în domeniu;

b) de strategie, prin care se stabilesc obiectivele și direcțiile prioritare de dezvoltare a sistemului de asistență socială, în concordanță cu politicile sociale stabilite de Guvern;

c) de reglementare, prin care se asigură elaborarea cadrului normativ și instituțional necesar pentru realizarea obiectivelor strategice în domeniul asistenței sociale;

d) de coordonare, prin care se asigură funcționarea unitară și eficiența a sistemului de asistență socială;

e) de reprezentare, prin care se asigură, în numele statului român, reprezentarea pe plan intern și extern;

f) de administrare, prin care se asigură gestionarea resurselor umane, materiale și financiare.

Art. 106. — În domeniul asistenței sociale, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale îndeplinește următoarele atribuții principale:

a) elaborează politicile publice, strategiile, precum și programele de dezvoltare unitară a sistemului;

b) stabilește obiectivele prioritare și direcțiile de acțiune ale politicilor specifice;

c) elaborează proiecte de acte normative, norme metodologice și alte reglementări privitoare la organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de asistență socială;

d) inițiază și susține proiecte-pilot pentru implementarea programelor specifice;

e) monitorizează, evaluează și controlează aplicarea reglementărilor legale;

f) finanțează beneficiile de asistență socială acordate din bugetul propriu;

g) elaborează, propune și monitorizează indicatorii sociali din domeniu;

h) analizează anual, la nivel național, datele privind sărăcia și excluziunea socială, identifică factorii care contribuie la incluziunea socială, elaborează rapoartele naționale în domeniu, formulează recomandări și propuneri în vederea eficientizării procesului de luare a deciziilor în domeniul incluziunii sociale;

i) inițiază și asigură participarea la programe de formare profesională a personalului cu atribuții în domeniu, precum și a personalului informal;

j) identifică prioritățile de dezvoltare a serviciilor sociale pe categorii de beneficiari și tipuri de nevoi în baza cărora elaborează politicile publice, strategiile și programele sociale adresate persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor și familiilor afectate de sărăcie, precum și altor categorii de persoane aflate în nevoie;

k) colectează și prelucrează datele și informațiile referitoare la beneficiari, furnizori și serviciile sociale acordate, la nivel național;

l) monitorizează implementarea strategiilor autorităților administrației publice locale privind dezvoltarea de servicii sociale;

m) elaborează standardele de cost pentru serviciile sociale și monitorizează respectarea lor de către furnizorii publici;

n) elaborează criteriile, indicatorii de performanță și standardele de calitate privind serviciile sociale, monitorizează și controlează respectarea lor de către furnizorii publici și privați;

o) elaborează, finanțează și implementează programe de interes național destinate dezvoltării și sustenabilității serviciilor sociale;

p) elaborează și implementează programe și proiecte finanțate din fonduri structurale și alte fonduri internaționale;

q) acordă subvenții pentru dezvoltarea serviciilor sociale, în condițiile legii;

r) finanțează cheltuielile cu lucrări de construcții, reparații, modernizări și amenajări efectuate la centrele de servicii sociale, în condițiile legii;

s) coordonează metodologic activitatea serviciilor publice de asistență socială de la nivel teritorial și colaborează permanent cu autoritățile administrației publice locale;

ș) colaborează și desfășoară acțiuni și programe comune cu furnizorii privați de servicii sociale;

t) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

Art. 107. — (1) Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, pentru activitatea de stabilire și plată a beneficiilor de asistență socială asigurate din bugetul de stat alocat Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, precum și pentru activitatea de inspecție, organizează instituții de specialitate, cu sau fără personalitate juridică, în scopul realizării unui sistem unitar de administrare a beneficiilor de asistență socială și de evaluare, monitorizare și control în domeniul asistenței sociale.

(2) Instituțiile prevăzute la alin. (1) se organizează în funcție de numărul și de categoriile de persoane beneficiare, precum și de complexitatea activității, ca instituții publice cu structuri la nivel central și, după caz, cu servicii deconcentrate la nivel teritorial, cu sau fără personalitate juridică.

(3) Organizarea, funcționarea și finanțarea instituțiilor prevăzute la alin. (1) și (2) se stabilesc prin lege.

Art. 108. — (1) Activitățile prevăzute la art. 107 alin. (1) se realizează de către funcționari publici, inspecții sociali și personal angajat în baza unui contract individual de muncă.

(2) Inspectorii sociali reprezintă personalul de specialitate care își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul țării și beneficiază de statutul specific personalului cu atribuții de inspecție și control.

(3) În realizarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), inspectorii sociali efectuează evaluarea, monitorizarea și controlul respectării legislației în vigoare din domeniul asistenței sociale, monitorizarea și controlul respectării criteriilor, standardelor și indicatorilor în baza cărora se acreditează furnizorii și serviciile sociale, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute de lege.

(4) Inspecția socială stabilește anual, prin planurile de inspecție, temele de evaluare, monitorizare și control, precum și misiuni specifice de control în scopul reducerii erorii, fraudei și corupției.

(5) Modul de funcționare la nivel național, precum și atribuțiile specifice Inspecției sociale se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Art. 109. — (1) Pentru eficientizarea procesului de elaborare și implementare a politicilor sociale la nivel național Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale organizează Observatorul Social Național, denumit în continuare *Observator*.

(2) Observatorul are rolul de a colecta și analiza la nivel național datele privind politicile publice în domeniul protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării-comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii ca parte integrantă din procesul de incluziune socială, de a elabora rapoartele naționale în domeniu, precum și de a formula recomandări și propuneri în vederea eficientizării procesului de luare a deciziilor în domeniile menționate.

(3) În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Observatorul colaborează cu organisme naționale și internaționale cu preocupări în domeniul protecției sociale și încheie protocoale de colaborare, inclusiv cu observatoarele sociale sectoriale sau teritoriale organizate de acestea.

(4) Observatorul face parte din mecanismul național de implementare a procesului de incluziune socială și cooperează cu autoritățile publice centrale și locale, cu toate formele de organizare ale societății civile participante la acest mecanism și cu institutele de cercetare și universități.

(5) Organizarea, funcționarea și finanțarea Observatorului se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Art. 110. — (1) Activitatea de evaluare a persoanelor care prezintă afecțiuni generatoare de dizabilități și/sau invaliditate se realizează de către Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, denumit în continuare *Institut*, și structurile teritoriale de expertiză medicală.

(2) Pentru realizarea activității de evaluare a dizabilității, capacitatea funcțională a Institutului și a structurilor prevăzute la alin. (1) va fi dimensionată corespunzător atribuțiilor suplimentare.

(3) Structurile prevăzute la alin. (1) sunt singurele unități de profil abilitate să efectueze evaluarea persoanelor în vederea încadrării în grade de dizabilitate sau invaliditate.

(4) Organizarea și funcționarea Institutului și a structurilor specializate în expertiză medicală se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(5) Evaluarea persoanelor în vederea încadrării în grade de invaliditate sau de dizabilitate se realizează în baza unor criterii elaborate în concordanță cu clasificările și modelul funcționării și dizabilității prevăzute în *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății*, elaborată de Organizația Mondială a Sănătății.

(6) Institutul și structurile teritoriale au în principal următoarele atribuții:

a) primesc și analizează cererile și documentele medicale necesare pentru realizarea evaluării complexe a persoanei;

b) realizează evaluarea stării de sănătate a persoanei și a nivelului de afectare a integrității funcționale și structurale a organismului;

c) evaluează abilitățile de realizare a activităților de bază și instrumentale ale vieții în raport cu factorii de mediu și factorii personali;

d) stabilesc gradul de limitare funcțională în baza căruia persoana poate fi încadrată în grad de invaliditate sau în grad de dizabilitate;

e) elaborează programele de recuperare/reabilitare, de terapii specifice, de îngrijire și asistență.

Art. 111. — Ministerele și celelalte organe ale administrației publice centrale de specialitate asigură aplicarea măsurilor de asistență socială specifice domeniului propriu de activitate, prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 2-a

Nivelul local

Art. 112. — (1) Pentru asigurarea aplicării politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială, autoritățile administrației publice locale au atribuții privind administrarea și acordarea beneficiilor de asistență socială și a serviciilor sociale.

(2) În domeniul administrării și acordării beneficiilor de asistență socială, autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții principale:

a) asigură și organizează activitatea de primire a solicitărilor privind beneficiile de asistență socială;

b) pentru beneficiile de asistență socială acordate din bugetul de stat realizează colectarea lunară a cererilor și transmiterea acestora către agențiile teritoriale;

c) verifică îndeplinirea condițiilor legale de acordare a beneficiilor de asistență socială, conform procedurilor prevăzute de lege sau, după caz, stabilite prin hotărâre a consiliului local, și pregătesc documentația necesară în vederea stabilirii dreptului la măsurile de asistență socială;

d) întocmesc dispoziții de acordare/respingere sau, după caz, de modificare/suspendare/încetare a beneficiilor de asistență socială acordate din bugetul local și le prezintă primarului pentru aprobare;

e) comunică beneficiarilor dispozițiile cu privire la drepturile și facilitățile la care sunt îndreptățiți, potrivit legii;

f) urmăresc și răspund de îndeplinirea condițiilor legale de către titularii și beneficiarii beneficiilor de asistență socială;

g) efectuează sondaje și anchete sociale pentru depistarea precoce a cazurilor de risc de excludere socială sau a altor situații de necesitate a membrilor comunității și, în funcție de situațiile constatate, propun măsuri adecvate în vederea sprijinirii acestor persoane;

h) realizează activitatea financiar-contabilă privind beneficiile de asistență socială administrate;

i) elaborează și fundamentează propunerea de buget pentru finanțarea beneficiilor de asistență socială;

j) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

(3) În domeniul organizării, administrării și acordării serviciilor sociale, autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții principale:

a) elaborează, în concordanță cu strategiile naționale și nevoile locale identificate, strategia județeană, respectiv locală de dezvoltare a serviciilor sociale, pe termen mediu și lung, după consultarea furnizorilor publici și privați, a asociațiilor profesionale și a organizațiilor reprezentative ale beneficiarilor și răspund de aplicarea acesteia;

b) în urma consultării furnizorilor publici și privați, a asociațiilor profesionale și a organizațiilor reprezentative ale beneficiarilor elaborează planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul consiliului județean/consiliului local/Consiliului General al Municipiului București, care cuprind date detaliate privind numărul și categoriile de beneficiari, serviciile sociale existente, serviciile sociale propuse pentru a fi înființate, programul de contractare a serviciilor din fonduri publice, bugetul estimat și sursele de finanțare;

c) inițiază, coordonează și aplică măsurile de prevenire și combatere a situațiilor de marginalizare și excludere socială în care se pot afla anumite grupuri sau comunități;

d) identifică familiile și persoanele aflate în dificultate, precum și cauzele care au generat situațiile de risc de excludere socială;

e) realizează atribuțiile prevăzute de lege în procesul de acordare a serviciilor sociale;

f) încheie, în condițiile legii, contracte de parteneriat public-privat și public-privat pentru sprijinirea financiară și tehnică a autorităților administrației publice locale de la nivelul județului, pentru susținerea dezvoltării serviciilor sociale;

g) propun înființarea serviciilor sociale de interes județean sau local;

h) colectează, prelucrează și administrează datele și informațiile privind beneficiarii, furnizorii publici și privați și serviciile administrate de aceștia;

i) monitorizează și evaluează serviciile sociale;

j) elaborează și implementează proiecte cu finanțare națională și internațională în domeniul serviciilor sociale;

k) elaborează proiectul de buget anual pentru susținerea serviciilor sociale în conformitate cu planul anual de acțiune și asigură finanțarea/cofinanțarea acestora;

l) asigură informarea și consilierea beneficiarilor, precum și informarea populației privind drepturile sociale și serviciile sociale disponibile;

m) furnizează, administrează sau, după caz, contractează serviciile sociale adresate copilului, familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, precum și tuturor categoriilor de beneficiari prevăzute de lege, fiind responsabile de calitatea serviciilor prestate;

n) planifică și realizează activitățile de informare, formare și îndrumare metodologică, în vederea creșterii performanței personalului care administrează și acordă servicii sociale;

o) colaborează permanent cu organizațiile societății civile care reprezintă interesele diferitelor categorii de beneficiari;

p) organizează și realizează activitățile specifice contractării serviciilor sociale acordate de furnizorii publici și privați;

q) încheie, în condițiile legii, contracte și convenții de parteneriat, contracte de finanțare, contracte de subvenționare pentru înființarea, administrarea, finanțarea și cofinanțarea de servicii sociale;

r) monitorizează financiar și tehnic contractele prevăzute la lit. q);

s) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

Art. 113. — (1) În aplicarea atribuțiilor prevăzute la art. 112 autoritățile administrației publice locale înființează structuri specializate denumite *servicii publice de asistență socială* și organizează, în aparatul de specialitate al consiliului județean/al primarului, compartimentul responsabil de contractarea serviciilor sociale.

(2) Serviciile publice de asistență socială se organizează în subordinea consiliilor județene, consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București și Consiliului General al Municipiului București, la nivel de direcție generală.

(3) Serviciile publice de asistență socială se organizează în subordinea consiliilor locale ale municipiilor și orașelor, la nivel de direcție.

(4) La nivelul comunelor, serviciile publice de asistență socială se organizează ca un compartiment funcțional în aparatul de specialitate al primarului.

(5) Regulamentele-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și structura orientativă de personal a acestora se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, urmând ca regulamentul propriu, organigrama și statul de funcții să fie aprobate prin hotărâre a consiliului județean/consiliului local/Consiliului General al Municipiului București.

Art. 114. — (1) Autoritățile administrației publice locale de la nivelul județelor realizează atribuțiile prevăzute la art. 112 astfel:

a) prin serviciile publice de asistență socială, pentru atribuțiile prevăzute la alin. (2) lit. a), f), h) și i) pentru beneficiile de asistență socială asigurate din bugetul propriu, stabilite prin hotărâre a consiliului județean, și, după caz, a celor prevăzute în legile speciale și pentru atribuțiile prevăzute la alin. (3) lit. a)—o) și lit. s) în ceea ce privește acordarea și administrarea serviciilor sociale;

b) prin compartimentul prevăzut la art. 113 alin. (1), pentru atribuțiile prevăzute la alin. (3) lit. p)—r).

(2) Pe lângă atribuțiile prevăzute la alin. (1) autoritățile administrației publice locale de la nivelul județelor realizează:

a) coordonarea înființării și organizării serviciilor sociale, în concordanță cu nevoile și situațiile de dificultate identificate,

pentru a se realiza o acoperire echitabilă a dezvoltării acestora pe întreg teritoriul județului;

b) acordarea de sprijin autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor de pe raza teritorială a județului, în scopul planificării, dezvoltării și organizării serviciilor sociale de interes local;

c) înființarea și administrarea bazei de date referitoare la toți furnizorii publici și privați de servicii sociale de la nivel județean.

Art. 115. — (1) Autoritățile administrației publice locale de la nivelul municipiilor, orașelor, comunelor, precum și sectoarelor municipiului București realizează atribuțiile prevăzute la art. 112 astfel:

a) prin serviciile publice de asistență socială, respectiv compartimentele funcționale pentru atribuțiile prevăzute la alin. (2) și alin. (3) lit. a)—o) și lit. s);

b) prin compartimentul responsabil cu contractarea serviciilor sociale, pentru atribuțiile prevăzute la alin. (3) lit. p)—r).

(2) Pe lângă atribuțiile prevăzute la alin. (1), autoritățile administrației publice locale de la nivelul municipiilor, orașelor, comunelor, precum și sectoarelor municipiului București au obligația de a transmite serviciului public de asistență socială de la nivel județean, respectiv al Consiliului General al Municipiului București strategiile locale și planurile anuale de acțiune, precum și datele și informațiile colectate la nivel local privind beneficiarii, furnizorii publici și privați, precum și serviciile administrate de aceștia.

Art. 116. — (1) Consiliul General al Municipiului București realizează atribuțiile prevăzute la art. 112 astfel:

a) prin serviciul public de asistență socială, pentru atribuțiile prevăzute la alin. (2) lit. a), f), h) și i), pentru beneficiile de asistență socială asigurate din bugetul propriu, stabilite prin hotărâre a consiliului general și, după caz, a celor prevăzute în legile speciale;

b) prin serviciul public de asistență socială, pentru atribuțiile prevăzute la alin. (3) lit. a)—o) și lit. s);

c) prin compartimentul responsabil cu contractarea serviciilor sociale, pentru atribuțiile prevăzute la alin. (3) lit. p)—r).

(2) Pe lângă atribuțiile prevăzute la alin. (1), Consiliul General al Municipiului București asigură:

a) colaborarea cu serviciile publice de asistență socială de la nivelul sectoarelor, precum și cu furnizorii de servicii sociale publici sau privați și alte organizații ale societății civile care reprezintă interesele beneficiarilor, în vederea facilitării accesului echitabil al tuturor cetățenilor capitalei la serviciile sociale existente pe raza teritorială a întregului municipiu;

b) avizarea strategiilor de dezvoltare a serviciilor sociale de la nivel de sector;

c) inițierea și aplicarea programelor de prevenire și combatere a situațiilor de marginalizare și excludere socială, soluționarea urgențelor sociale și dezvoltarea proiectelor de servicii sociale destinate, în principal, categoriilor de persoane ale căror nevoi nu sunt acoperite de serviciile create la nivelul sectoarelor municipiului București;

d) înființarea, organizarea și acordarea serviciilor sociale de interes local pentru persoanele care trăiesc pe raza teritorială a municipiului București, fără a avea domiciliul/reședința într-un sector.

Art. 117. — (1) Strategiile de dezvoltare a serviciilor sociale județene și a municipiului București se elaborează pe termen mediu, respectiv pe o perioadă de 5 ani, precum și pe termen lung, respectiv pe o perioadă de 10 ani, și cuprind măsurile și acțiunile din domeniu, planificarea acestora și bugetul estimativ.

(2) Strategiile de dezvoltare a serviciilor sociale prevăzute la alin. (1) se dezbate și se avizează de către Comisiile județene de incluziune socială și a municipiului București, anterior aprobării lor prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București.

(3) Comisiile județene de incluziune socială și cea a municipiului București sunt constituite la nivelul instituției prefectului și funcționează în cadrul mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România aprobat prin hotărâre a Guvernului.

(4) Autoritățile administrației publice locale de la nivelul sectoarelor municipiului București elaborează propriile strategii de dezvoltare a serviciilor sociale care sunt cuprinse în strategia de dezvoltare a serviciilor sociale a municipiului București. Consiliul General al Municipiului București colaborează cu consiliile locale de sector în vederea asigurării de oportunități egale pentru toți locuitorii capitalei în accesarea serviciilor sociale.

(5) Strategiile de dezvoltare a serviciilor sociale prevăzute la alin. (1) și (4) se elaborează în termen de maximum un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 118. — (1) Planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale se elaborează de către autoritățile administrației publice locale, în conformitate cu măsurile și acțiunile prevăzute în strategia de dezvoltare a serviciilor sociale a județului de care aparțin, respectiv în cea a municipiului București, pentru sectoarele de la nivelul capitalei.

(2) Planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale prevăzute la alin. (1) cuprind date detaliate privind numărul și categoriile de beneficiari, serviciile sociale existente, serviciile sociale propuse pentru a fi înființate, programul de contractare a serviciilor de la furnizorii privați, programul de subvenționare, bugetul estimat și sursele de finanțare.

(3) Planurile anuale de acțiune elaborate de autoritățile administrației publice locale, anterior aprobării acestora prin hotărâre a consiliului local, se transmit pentru consultare consiliului județean, respectiv Consiliului General al Municipiului București.

(4) Planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale administrate și/sau finanțate de consiliile județene, de consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, precum și de Consiliul General al Municipiului București, anterior supunerii acestora spre aprobare prin hotărâre a consiliului județean/consiliului local al sectorului/consiliului general al capitalei, se transmit pentru consultare comisiilor teritoriale de incluziune socială.

Art. 119. — (1) Autoritățile administrației publice locale și toți furnizorii publici de servicii sociale au obligația de a organiza și acorda serviciile sociale, precum și de a planifica dezvoltarea acestora, numai în funcție de nevoile identificate ale persoanelor din comunitate, de prioritățile asumate, de resursele disponibile și cu respectarea celui mai eficient raport cost/beneficiu.

(2) Pentru asigurarea unor servicii sociale adecvate și de calitate, autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura resursele umane, financiare și materiale, în conformitate cu reglementările în vigoare, strategia proprie de dezvoltare a serviciilor sociale și planurile anuale de acțiune în domeniu.

(3) Autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București înființează servicii sociale rezidențiale de interes local, numai dacă numărul solicitărilor justifică existența unui astfel de serviciu pe raza lor teritorială.

(4) În condițiile în care numărul solicitărilor este limitat sau în cazul în care nu dispun de resurse suficiente, autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București încheie parteneriate pentru înființarea de servicii rezidențiale de interes intercomunitar pentru persoanele care au domiciliul/reședința în unitățile administrativ-teritoriale partenere.

(5) Consiliul județean, în baza nevoilor identificate și a cererilor de așteptare înregistrate la nivelul județului, înființează servicii sociale rezidențiale de interes județean.

(6) Autoritățile administrației publice locale pot decide, prin hotărâre de consiliu, schimbarea destinației serviciilor sociale existente, numai în alte categorii de servicii sociale sau, în cazuri bine justificate, în servicii din domeniul educației, sănătății ori culturii.

Art. 120. — În vederea funcționării eficiente a sistemului național de servicii sociale, serviciile publice de asistență socială de la nivel local și județean au următoarele obligații, în relație cu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale:

a) de a respecta și aplica prevederile reglementărilor legale în vigoare, ale strategiilor și programelor naționale din domeniul serviciilor sociale;

b) de a transmite ministerului, în termen de 30 de zile de la aprobare, strategia de dezvoltare a serviciilor sociale de la nivel județean/al sectoarelor municipiului București/al municipiului București;

c) de a transmite ministerului, în termenele solicitate, situațiile statistice, datele, informațiile, indicatorii care privesc serviciile sociale organizate și acordate la nivelul județului, municipiului București și sectoarelor capitalei, precum și la nivel local, după caz;

d) de a respecta și aplica, în cadrul planurilor anuale de acțiune, prioritățile naționale de dezvoltare a serviciilor sociale;

e) de a răspunde, în termenele prevăzute de lege, la solicitările ministerului referitoare la serviciile sociale aflate în coordonare și administrare.

CAPITOLUL VI

Personalul din sistemul de asistență socială

Art. 121. — (1) În domeniul asistenței sociale activează asistenți sociali, alt personal de specialitate în asistență socială, precum și personal cu profesii, calificări și competențe diverse.

(2) Personalul din domeniul asistenței sociale își desfășoară activitatea în conformitate cu statutul profesiei, al dispozițiilor Codului Muncii, precum și al altor dispoziții legale, după caz.

Art. 122. — (1) Identificarea și evaluarea nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup și elaborarea planurilor de intervenție pentru prevenirea, combaterea și soluționarea situațiilor de dificultate se realizează, în condițiile legilor speciale, de către asistenții sociali, în conformitate cu atribuțiile ce le revin potrivit statutului asistentului social și regulamentelor interne ale angajatorilor, respectiv fișei postului.

(2) Autoritățile administrației publice locale angajează asistenți sociali sau contractează serviciile acestora pentru a realiza activitățile prevăzute la alin. (1), cu respectarea raportului de un asistent social la maximum 300 de beneficiari.

Art. 123. — (1) În procesul de acordare a serviciilor sociale pot fi implicați voluntari care, pentru activitatea desfășurată, beneficiază de facilități.

(2) Furnizorii de servicii sociale care utilizează voluntari pot beneficia de facilități pentru accesarea de fonduri din bugetul de stat, bugetul local sau fonduri internaționale.

(3) Facilitățile prevăzute la alin. (1) și (2) sunt prevăzute în legile speciale.

Art. 124. — Personalul care activează în domeniul asistenței sociale are obligația:

a) să își desfășoare activitatea în conformitate cu legislația în vigoare;

b) să asigure confidențialitatea informațiilor obținute în exercitarea profesiei;

c) să respecte intimitatea beneficiarilor;

d) să respecte libertatea beneficiarului de a alege serviciile sociale și furnizorii de servicii sociale;

e) să respecte etica profesională;

f) să implice activ beneficiarii de servicii sociale și, după caz, familiile acestora în procesul decizional și de acordare a serviciilor sociale;

g) să respecte demnitatea și unicitatea persoanei.

Art. 125. — (1) Personalul angajat în cadrul serviciilor sociale, precum și cel din cadrul serviciilor publice de asistență socială este personal contractual.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), persoanele cu funcție de conducere din cadrul serviciilor publice de asistență socială, precum și personalul cu atribuții în realizarea și elaborarea strategiilor și planurilor anuale de acțiune, în colectarea și administrarea bazelor de date, în contractarea serviciilor sociale, administrarea resurselor umane și a activităților economico-financiare și de consiliere juridică pot fi încadrați ca funcționari publici în condițiile Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 126. — Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și furnizorii de servicii sociale publice și private au obligația de a promova, facilita și asigura personalului programe de formare profesională, precum și programe de instruire specifică.

Art. 127. — Salarizarea personalului din sistemul public de asistență socială se face potrivit Legii-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL VII

Finanțarea asistenței sociale

Art. 128. — Asistența socială se finanțează din fonduri alocate de la bugetul de stat, de la bugetele locale, din donații, sponsorizări sau din alte contribuții din partea unor persoane fizice ori juridice, din țară și din străinătate, din contribuții ale beneficiarilor, precum și din alte surse, cu respectarea legislației în domeniu și în limita resurselor financiare disponibile.

SECȚIUNEA 1

Finanțarea beneficiilor de asistență socială

Art. 129. — (1) Beneficiile de asistență socială se finanțează din fonduri alocate de la bugetul de stat sau/și de la bugetele locale, conform dispozițiilor prezentei legi.

(2) La fundamentarea anuală a sumelor necesare asigurării plății beneficiilor de asistență socială se ține cont de următoarele elemente:

a) numărul de beneficiari înregistrați în anul anterior;

b) estimarea numărului de beneficiari pentru anul bugetar în funcție de evoluțiile economice, demografice și sociale, precum și de indicatorii macroeconomici înregistrați;

c) cuantumul nominal sau, după caz, cuantumul mediu al beneficiului de asistență socială.

(3) Se iau în considerare la fundamentarea bugetară și beneficiile de asistență socială care urmează să fie acordate, aprobate în condițiile legii, pe baza elementelor prevăzute la alin. (2) lit. b) și c).

Art. 130. — (1) Fondurile necesare cheltuielilor cu tipărirea formularelor de cerere se asigură din bugetul unităților administrativ-teritoriale.

(2) Pentru solicitarea drepturilor, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, instituțiile prevăzute la art. 107 alin. (1), precum și autoritățile administrației publice locale au obligația de a posta pe site-urile proprii formatul printabil al formularelor de cerere.

(3) Fondurile necesare cheltuielilor de transmitere a drepturilor se asigură din bugetele din care se plătește beneficiul de asistență socială, fără a afecta cuantumul acestuia.

Art. 131. — Guvernul și fiecare ordonator de credite, autoritate a administrației publice centrale sau locale, în elaborarea strategiilor și politicilor sociale la nivel național ori local trebuie să se asigure că acestea sunt în concordanță cu principiile responsabilității fiscale, regulile fiscale, precum și cu obiectivele și limitele din strategia fiscal-bugetară reglementată de Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010.

SECȚIUNEA a 2-a

Finanțarea serviciilor sociale

Art. 132. — Serviciile sociale se finanțează din următoarele surse:

- a) bugetul de stat;
- b) bugetul local al județului, respectiv al municipiului București;
- c) bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București;
- d) donații, sponsorizări sau alte contribuții din partea persoanelor fizice ori juridice din țară și din străinătate;
- e) fonduri externe rambursabile și nerambursabile;
- f) contribuția persoanelor beneficiare;
- g) alte surse de finanțare, în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 133. — (1) De la bugetul de stat se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea programelor de interes național, elaborate de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, precum și de alte autorități ale administrației publice centrale cu atribuții în domeniul serviciilor sociale și aprobate prin hotărâre a Guvernului;
- b) finanțarea programelor de subvenționare a furnizorilor privați de servicii sociale, derulate de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale;
- c) finanțarea înființării unor instituții de asistență socială-pilot;
- d) finanțarea serviciilor sociale acordate prin structurile publice aflate în subordinea-coordonarea autorităților administrației publice centrale;
- e) finanțarea serviciilor sociale acordate de autoritățile administrației publice locale și a altor furnizori publici și privați de servicii sociale, în condițiile legii;
- f) finanțarea programelor de educație permanentă a personalului de specialitate și a programelor de cercetare din domeniul serviciilor sociale;
- g) cheltuieli de investiții și reparații capitale pentru centrele de zi și rezidențiale, în condițiile legii;
- h) cofinanțarea serviciilor sociale, în baza memorandumurilor, protocoalelor, convențiilor de parteneriat, încheiate conform legii.

(2) Pentru cheltuielile prevăzute la alin. (1) lit. g), care se suportă din bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, procedura de acordare a sumelor cu această destinație se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

Art. 134. — (1) Alocarea fondurilor de la bugetul de stat destinate susținerii funcționării serviciilor sociale organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale se realizează în baza fundamentărilor transmise de autoritățile administrației publice locale.

(2) Fundamentarea sumelor solicitate de la bugetul de stat de către autoritățile administrației publice locale se realizează în baza costurilor standard în vigoare pentru serviciile sociale administrate, contractate sau subvenționate în condițiile legii, precum și în baza estimării costurilor necesare funcționării serviciilor nou-înființate în anul bugetar respectiv.

(3) Standardele de cost pentru serviciile sociale se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale. Costul standard anual/beneficiar/tip de serviciu se poate indexa cu rata inflației și se revizuieste ori de câte ori este nevoie.

(4) Sumele fundamentate se alocă din unele venituri ale bugetului de stat pentru finanțarea serviciilor sociale, în condițiile alin. (2), și se realizează în următoarea ordine de prioritate:

- a) serviciile sociale adresate copilului separat de părinți care necesită protecție specială;
- b) serviciile sociale adresate persoanelor cu dizabilități, în funcție de tipul serviciilor;
- c) serviciile destinate copilului și familiei, precum și pentru persoanele vârstnice, în funcție de tipul serviciilor;
- d) serviciile sociale adresate persoanelor fără adăpost și persoanelor aflate în risc de excluziune socială, în funcție de tipul serviciilor.

(5) Nivelul sumelor acordate potrivit alin. (4) se stabilește prin legile speciale, pe tipuri de servicii.

Art. 135. — (1) Din bugetele locale ale județelor se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea serviciilor sociale aflate în administrare proprie, contractate sau subvenționate în condițiile legii, ori cofinanțate în baza contractelor de parteneriat;
- b) finanțarea sau cofinanțarea înființării, organizării și funcționării unor noi servicii sociale;
- c) cofinanțarea serviciilor sociale care funcționează în mediul rural și în localități defavorizate, în baza unor contracte de parteneriat încheiate bianual;
- d) finanțarea cheltuielilor de funcționare a comisiilor de evaluare și a serviciilor de evaluare complexă, prevăzute de lege, până la intrarea în vigoare a noului sistem de evaluare prevăzut la art. 110;
- e) finanțarea sau, după caz, cofinanțarea în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale a cheltuielilor necesare formării continue a personalului cu atribuții în domeniul serviciilor sociale și care activează la nivelul județului respectiv;
- f) finanțarea și cofinanțarea în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale a acțiunilor de sensibilizare a comunității privind nevoile și riscurile sociale de la nivelul județului;
- g) cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri structurale și alte fonduri internaționale pentru proiecte din domeniul serviciilor sociale;
- h) finanțarea subvențiilor destinate serviciilor sociale acordate de furnizorii privați;
- i) alte finanțări sau cofinanțări prevăzute de lege.

(2) Consiliul județean are obligația să asigure din bugetul propriu sumele în completarea celor alocate din bugetul de stat.

Art. 136. — (1) Din bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor, respectiv din bugetele locale ale sectoarelor municipiului București se alocă fonduri pentru:

a) finanțarea serviciilor sociale aflate în administrare proprie, contractate sau subvenționate în condițiile legii, ori cofinanțate în baza contractelor de parteneriat;

b) finanțarea sau cofinanțarea înființării, organizării și funcționării unor noi servicii sociale;

c) finanțarea sau, după caz, cofinanțarea în parteneriat cu consiliul județean a cheltuielilor necesare formării continue a personalului cu atribuții în domeniul serviciilor sociale și care activează la nivelul comunității respective;

d) finanțarea și cofinanțarea în parteneriat cu consiliul județean a acțiunilor de sensibilizare a populației privind nevoile și riscurile sociale de la nivelul comunității;

e) cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri structurale și alte fonduri internaționale pentru proiecte din domeniul serviciilor sociale;

f) alte finanțări sau cofinanțări prevăzute de lege.

(2) Autoritățile administrației publice locale au obligația să asigure sumele din bugetele proprii și alte venituri extrabugetare, în completarea celor alocate din bugetul de stat.

Art. 137. — (1) Serviciile medicale asigurate beneficiarilor de servicii sociale în centrele rezidențiale și de zi se finanțează de la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, în condițiile legii și în conformitate cu prevederile Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.

(2) Furnizorii publici și privați care acordă servicii de îngrijire în centre rezidențiale și, după caz, în centre de zi asigură, din fonduri proprii, medicamente uzuale acordate fără prescripție medicală, materiale sanitare și echipamentele necesare îngrijirii persoanei asistate, care nu sunt finanțate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate sau prin programele Ministerului Sănătății.

Art. 138. — (1) Pentru finanțarea serviciilor sociale se pot utiliza veniturile obținute din sponsorizările și donațiile în bani sau în natură, acordate de persoane fizice și juridice, române și străine, furnizorilor de servicii.

(2) Serviciile sociale pot fi finanțate din fonduri internaționale, stabilite prin memorandumurile sau protocoalele de finanțare încheiate de statul român cu donatorii, precum și din fondurile structurale pentru proiectele selectate în cadrul programelor operaționale regionale.

(3) În funcție de venituri, persoanele beneficiare contribuie la finanțarea acordării serviciilor sociale, conform legii.

(4) Furnizorii de servicii sociale pot dezvolta activități lucrative numai pentru autofinanțarea serviciilor sociale acordate, cu excepția operatorilor economici prevăzuți la art. 37 alin. (3) lit. e).

(5) Veniturile obținute din activitățile prevăzute la alin. (4) se utilizează și pentru lucrări de modernizare, reamenajare și renovare a centrelor aflate în administrare.

Art. 139. — (1) Asociațiile și fundațiile, precum și cultele recunoscute de lege, în calitate de furnizori privați de servicii sociale, pot primi subvenții alocate de la bugetul de stat și de la bugetele județene/bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, ca formă de sprijin în vederea înființării, dezvoltării, diversificării și asigurării continuității serviciilor sociale acordate de aceștia.

(2) Subvenționarea furnizorilor privați din fonduri publice se reglementează prin lege specială.

SECȚIUNEA a 3-a

Contractarea serviciilor sociale

Art. 140. — (1) Contractarea din fonduri publice a serviciilor sociale oferite de furnizori privați are în vedere realizarea următoarelor obiective aprobate prin strategiile naționale și locale în domeniu:

a) promovarea parteneriatului public-privat;

b) dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale de interes local;

c) construcția unei rețele naționale de servicii sociale;

d) asigurarea stabilității și continuității funcționării serviciilor sociale;

e) asigurarea calității serviciilor sociale;

f) implicarea comunității în identificarea, prevenirea și soluționarea problemelor sociale;

g) asigurarea accesului, pe criterii nediscriminatorii, a furnizorilor privați și publici de servicii sociale la fonduri publice;

h) respectarea dreptului persoanei beneficiare la libera alegere a furnizorului de servicii sociale;

i) optimizarea rezultatelor obținute în urma furnizării serviciilor sociale;

j) performanța în administrarea serviciilor sociale.

(2) Finanțarea serviciilor sociale se află în responsabilitatea autorităților administrației publice locale care, pe baza planurilor anuale de acțiune prevăzute la art. 112 alin. (3) lit. b), realizează următoarele:

a) stabilesc tipurile de servicii sociale necesare comunității;

b) inventariază serviciile sociale existente;

c) evaluează eficiența și eficacitatea acestora;

d) identifică nevoia de servicii sociale noi.

(3) Pentru contractarea furnizării serviciilor sociale, autoritățile administrației publice locale elaborează și publică anual lista serviciilor sociale pe care le vor contracta cu furnizorii publici și privați de servicii sociale.

(4) Autoritățile administrației publice locale în colaborare cu furnizorii publici și privați elaborează criteriile care fundamentează tipurile de servicii sociale ce urmează să fie contractate.

Art. 141. — (1) Autoritățile administrației publice locale, denumite în continuare *autorități contractante*, contractează, cu furnizorii publici și privați, serviciile sociale organizate și definite conform Nomenclatorului serviciilor sociale. Tipurile de contracte se stabilesc de către autoritățile contractante, în condițiile legii.

(2) Autoritățile contractante au obligația să prevadă în bugetele proprii fondurile necesare pentru finanțarea serviciilor sociale prevăzute în planurile anuale de acțiune.

(3) Finanțarea din fonduri publice, prevăzută la alin. (1), a serviciilor sociale acordate de furnizorii publici și privați de servicii sociale se realizează pe principiile concurenței, eficienței și transparenței și se supune legislației din domeniul achizițiilor publice.

Art. 142. — (1) Furnizorii privați de servicii sociale, autoritățile contractante, precum și alte persoane fizice sau juridice care finanțează servicii sociale pot solicita evaluarea independentă a contractelor de finanțare pentru furnizarea serviciilor sociale, prin demararea procedurilor de audit social.

(2) Auditul social se realizează de către auditorul social și are în vedere, în principal, următoarele aspecte:

a) verificarea planurilor și procedurilor stabilite de furnizorii de servicii sociale pentru serviciile finanțate;

b) evaluarea eficienței și eficacității serviciilor sociale contractate;

c) verificarea exactității informațiilor utilizate;

d) recomandarea de ameliorări operaționale.

(3) *Auditorul social* este persoana care are calificarea și care este mandatat de entitățile prevăzute la alin. (1) pentru a realiza componentele unui audit. Auditorul social nu este investit cu nicio putere de control sau sancționare.

(4) Activitatea de audit social, precum și statutul auditorului social se stabilesc prin lege.

CAPITOLUL VIII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 143. — (1) Actele administrative emise de autoritățile publice centrale și locale privind acordarea beneficiilor de asistență socială și furnizarea serviciilor sociale pot fi atacate pe calea contenciosului administrativ, în baza condițiilor prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Dacă beneficiarul serviciului social se consideră nedreptățit de modul de furnizare a serviciilor sociale, astfel cum a fost acesta stabilit conform clauzelor din contractul de furnizare de servicii sociale, se poate adresa instanței judecătorești competente pentru soluționarea litigiilor în legătură cu acordarea serviciilor sociale.

(3) Cererile adresate instanței de contencios administrativ sau oricărei alte instanțe judecătorești pentru soluționarea litigiilor în legătură cu dreptul sau cu acordarea măsurilor de asistență socială se soluționează cu celeritate.

Art. 144. — Acțiunile, căile de atac și actele procedurale în legătură cu soluționarea litigiilor având ca obiect drepturi sau obligații prevăzute de prezenta lege sunt scutite de taxa de timbru.

Art. 145. — Personalul implicat în acordarea serviciilor sociale răspunde, în condițiile legii, disciplinar, patrimonial, contravențional sau penal, după caz.

Art. 146. — (1) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) Legea nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 239 din 16 martie 2006;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 118/1999 privind înființarea și utilizarea Fondului național de solidaritate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 30 iunie 1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 366/2001, cu modificările ulterioare.

(2) De la data intrării în vigoare a prezentei legi, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2011, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale efectuează modificările și completările corespunzătoare la actele normative în vigoare din domeniul asistenței sociale și elaborează legile speciale prevăzute de prezenta lege.

(3) Până la adoptarea modificărilor și completărilor prevăzute la alin. (2), actele normative în vigoare la data intrării în vigoare a prezentei legi se vor aplica în continuare.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

ROBERTA ALMA ANASTASE

PREȘEDINTELE SENATULUI

MIRCEA-DAN GEOANĂ

București, 20 decembrie 2011.

Nr. 292.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii asistenței sociale**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (3) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea asistenței sociale și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 20 decembrie 2011

Nr. 975

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.533

din 28 noiembrie 2011

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, la data de 18 octombrie 2011, un grup de 139 de deputați a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra constituționalității dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar.

Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 5.618 din 18 octombrie 2011 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.187A/2011.

Această sesizare a fost semnată de către următorii deputați: Cristian Mihai Adomniței, Marin Almăjanu, Sergiu Andon, Teodor Atanasiu, Vasile Berci, Dan Bordeianu, Octavian Bot, Viorel-Vasile Buda, Daniel-Stamate Budurescu, Cristian Buican, Mihăiță Calimente, Mircea Vasile Cazan, Mariana Câmpeanu, Daniel Chițoiu, Tudor-Alexandru Chiuariu, Liviu-Bogdan Ciucă, Horia Cristian, Ciprian Minodor Dobre, Paul Victor Dobre, Mihai-Aurel Donțu, Gheorghe Dragomir, George Ionuț Dumitrică, Relu Fenechiu, Damian Florea, Gheorghe Gabor, Grațiela Leocadia Gavrilesco, Andrei Dominic Gereea, Alina-Ștefania Gorghiu, Titi Holban, Pavel Horj, Mircea Irimescu, Nicolae Jolța, Mihai Lupu, Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Eugen Nicolăescu, Ludovic Orban, Viorel Palașcă, Ionel Palăr, Cornel Pieptea, Gabriel Plăiașu, Cristina-Ancuța Pocora, Virgil Pop, Octavian-Marius Popa, Călin Constantin Anton Popescu-Tăriceanu, Călin Potor, Ana Adriana Săftoiu, Nini Săpunaru, Adrian George Scutaru, Ionuț-Marian Stroe, Radu Stroe, Gigel-Sorinel Știrbu, Gheorghe-Mirel Taloș, Adriana Diana Tușa, Radu Bogdan Țîmpău, Ioan Țintean, Florin Țurcanu, Horea-Dorin Uioreanu, Lucia-Ana Varga, Mihai Alexandru Voicu, Gheorghe Ana, Gheorghe Antochi, Nicolae Bănicioiu, Eugen Bejinariu, Vasile Bleotu, Dumitru Boabeș, Matei Radu Brătianu, Doina Burcău, Ion Burnei, Ion Călin, Cindrea Ioan, Gheorghe Ciocan, Dumitru Chiriță, Eugeniu Radu Coclici, Dorel Covaci, Victor Cristea, Ioan Damian, Andrei Dolineaschi, Mircea-Gheorghe Drăghici, Sonia-Maria Drăghici, Cristian-Sorin Dumitrescu, Ion Dumitru, Mircea Dușa, Marian Ghiveciu, Vasile Ghiorghe Gliga, Horia Grama, Viorel Hrebenciuc, Iulian Iancu, Iordache Florin, Cornel Itu, Ciprian-Florin Luca, Silvestru-Mircea Lup, Costică Macaleți, Iulian Claudiu Manda, Antonella Marinescu, Eduard-Stelian Martin, Manuela Mitrea, Vasile Mocanu, Adrian Mocanu, Ion Mocioalcă, Carmen Ileana Moldovan, Emil Radu Moldovan, Rodica Nassar, Adrian Năstase, Marian Neacșu, Cătălin-Ioan Nechifor, Robert Sorin Negoită, Dan Nica, Nicolae-Ciprian Nica, Bogdan Nicolae Niculescu Duvăz, Laurențiu Nistor, Constantin Niță, Iuliu Nosa, Tudor Panțiru, Florin-Costin Pâslaru, Petre Petrescu, Victor-Viorel Ponta, Georgian Pop, Florian Popa, Vasile Popeangă, Dan-Mircea Popescu, Neculai Rățoi, Cornel-Cristian Resmeriță, Cristian Rizea, Sorin Ioan Roman, Lucreția Roșca, Victor Socaciu, Adrian Solomon, Ioan Stan, Anghel Stanciu, Sorin Constantin Stragea, Mugurel Surupăceanu, Viorel Ștefan, Horia Teodorescu, Angel Tîlvăr, Mihai Tudose,

Aurelia Vasile, Radu Costin Vasilică, Gabriel Petru Vlase, Aurel Vlădoiu, Mădălin-Ștefan Voicu și Valeriu Ștefan Zgonea.

În motivarea obiecției de neconstituționalitate au fost aduse argumente care privesc atât neconstituționalitatea extrinsecă, cât și cea intrinsecă a Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar, după cum urmează:

I. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinseci, autorii obiecției apreciază că dispozițiile legale criticate încalcă art. 1 alin. (5), art. 61 alin. (2), art. 73 alin. (1) și art. 75 alin. (4) din Constituție, întrucât camera decizională, respectiv Camera Deputaților, a adus modificări substanțiale formei legii adoptate de către Camera de reflecție, respectiv Senatul. În aceste condiții, se consideră că, din punct de vedere al procedurii de legiferare, a fost încălcat principiul bicameralismului astfel cum acesta a fost conturat în jurisprudența Curții Constituționale.

Se mai susține că, prin Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009, s-a reglementat în domeniul drepturilor fundamentale și a fost afectat regimul unei instituții fundamentale a statului. În acest sens, pe de o parte, sunt menționate dreptul la un proces echitabil și dreptul de proprietate privată, iar pe de altă parte, autoritatea judecătorească, respectiv instanțele judecătorești. Totodată, se arată că ordonanța de urgență criticată a fost adoptată cu încălcarea art. 115 alin. (4) din Constituție, întrucât nu a existat o situație cu caracter extraordinar.

II. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinseci, se arată că dispozițiile legale contestate sunt discriminatorii, întrucât reeșalonarea plății sumelor de bani rezultate din titluri executorii vizează numai persoanele care au câștigat drepturi bănești prin litigii de muncă sau prin litigii de altă natură în contradictoriu cu angajatorii din sectorul public, nu și persoanele care au câștigat aceleași drepturi, dar în contradictoriu cu angajatori din sectorul privat. Mai mult, suspendarea executării silite pornite de stat împotriva unui subiect al raportului de drept fiscal se poate realiza doar în condițiile plății unei cauțiuni conform art. 148 și art. 172 din Codul de procedură fiscală, în schimb, cetățeanului-creditor statul îi opune, în temeiul legii, o suspendare de drept a executării silite, ceea ce determină o lipsă de egalitate juridică între stat și cetățean atunci când au calitatea de debitori.

Astfel, se ajunge la o dublă discriminare, și anume a personalului plătit din fonduri publice față de personalul angajat în mediul privat, respectiv a cetățeanului față de stat în privința posibilității acestuia de a cere suspendarea executării silite.

Se apreciază că adoptarea unor acte normative succesive prin care este eșalonată plata drepturilor salariale acordate prin hotărâri judecătorești personalului din sistemul bugetar constituie o încălcare a dispozițiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât executarea unei hotărâri este parte integrantă a „procesului” prevăzut de același text convențional; în acest sens,

este invocată jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv hotărârile din 19 martie 1997, 28 iulie 1999 și 17 iunie 2004, pronunțate în cauzele *Hornsby împotriva Greciei*, *Immobiliare Saffi împotriva Italiei*, respectiv *Ruianu împotriva României*. S-a mai arătat că nici măcar complexitatea procedurii interne de executare silită sau a sistemului bugetar al statului și nici lipsa de fonduri sau a altor resurse nu poate scuti statul de obligația sa, asumată în baza Convenției, de a garanta fiecărei persoane dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii într-un interval de timp rezonabil (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 15 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Burdov 2 împotriva Rusiei*). De asemenea, se susține că legea criticată reprezintă o ingerință a puterii legislative în administrarea justiției în scopul influențării soluționării judiciare a unui proces, situație care este de natură a încălca dreptul la un proces echitabil (este invocată, în acest sens, Hotărârea din 9 decembrie 1994, pronunțată în Cauza *Papageorgion împotriva Greciei*). Se arată că legea criticată reprezintă o imixtiune în actul de justiție, iar efectul eșalonărilor repetate constă în imposibilitatea unei anumite categorii de creditori ai statului de a-și încasa drepturile salariale restante, integral și în termen rezonabil. Mai mult, se învederează Curții faptul că Guvernul român a recunoscut în unele cauze soluționate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului că o durată de la 5 la 9 ani a procedurii judiciare încalcă art. 6 din Convenție (a se vedea Decizia din 12 aprilie 2011 cu privire la Cererea nr. 128/04 introdusă de Gheorghe David și alte cereri împotriva României). În consecință, față de cele arătate, se susține că este încălcat dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Având în vedere cele de mai sus, se apreciază că această intervenție a legiuitorului, având ca efect amânarea *sine die* a executării unor hotărâri judecătorești, echivalează cu o decizie prin care legislativul dispune neexecutarea unor hotărâri judecătorești, „anulând practic autoritatea și competențele justiției”. În consecință este încălcat și principiul separației puterilor în stat.

În privința pretensei încălcări a dispozițiilor art. 44 din Constituție, se arată că drepturile salariale câștigate prin hotărâri judecătorești constituie un bun în sensul art. 1 din Protocolul adițional la Convenție, fiind drepturi deja câștigate, iar amânarea *sine die* a punerii în executare a acestora constituie o ingerință de natură să afecteze dreptul de proprietate în substanța sa.

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

Președintele Senatului a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 1/740 din 25 octombrie 2011, punctul său de vedere, în care se arată că sesizarea de neconstituționalitate este întemeiată.

În privința criticilor de neconstituționalitate extrinseci, se susține că, prin adoptarea Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009, a fost încălcat principiul bicameralismului și că aceasta nu poate acoperi viciile de neconstituționalitate ale ordonanței de urgență, act care a fost adoptat cu încălcarea art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție.

În privința criticilor de neconstituționalitate intrinseci, se arată că a fost încălcat principiul separației puterilor în stat, există o discriminare între angajații din mediul public și cel privat, se încălcă dreptul persoanelor la soluționarea cauzei lor într-un termen rezonabil, precum și dreptul de proprietate al acestora. Toate acestea aduc în prim-plan încălcarea prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Președintele Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 51/4.899 din 25 octombrie 2011, punctul său de vedere, în care se arată că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată.

În privința criticilor de neconstituționalitate extrinseci, se susține că respingerea de către Senat a proiectului de lege de aprobare a ordonanței de urgență coroborată cu adoptarea proiectului de lege de aprobare cu modificări de către Camera Deputaților nu are drept efect încălcarea principiului bicameralismului. Camera Deputaților a adoptat legea criticată pentru neconstituționalitate cu respectarea atât a materiei, cât și a formei proiectului inițial al legii; în schimb, se susține că, în situația în care Camera Deputaților ar fi trebuit să respingă proiectul de lege pe motiv că Senatul, de asemenea, l-a respins, s-ar fi ajuns la încălcarea principiului bicameralismului.

Se mai arată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009 a fost adoptată ca răspuns la situația de criză economică și financiară mondială și că legea de aprobare a acesteia nu afectează drepturi sau libertăți fundamentale, ci doar plata unor drepturi de natură salarială, ceea ce nu poate duce la concluzia încălcării art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție.

Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinseci, se arată că nu sunt încălcate prevederile art. 16 din Constituție, întrucât situația angajaților din mediul bugetar este diferită față de a celor ce își desfășoară activitatea în mediul privat, din moment ce sursa salariilor de care beneficiază este chiar bugetul de stat.

Se susține că executarea titlurilor executorii nu ține de respectarea sau nu a dispozițiilor art. 21 din Constituție, amânarea acestora fiind necesară în condițiile de criză economică existente. În privința termenului rezonabil în care sunt executate hotărârile judecătorești, se apreciază că rezonabilitatea trebuie să se supună situației de criză din prezent. Prin urmare, termenul rezonabil de executare nu poate fi decât cel în care interesul general nu va fi afectat, „adică numai după ce criza se va estompa. Abia atunci se poate analiza o eventuală încălcare a unui termen rezonabil de executare a titlurilor executorii în cauză”. De asemenea, se învederează faptul că legiuitorul nu a încălcat principiul separației puterilor în stat, din moment ce nu a modificat conținutul hotărârilor judecătorești.

În final se mai apreciază că amânarea plății sumelor de bani rezultate din hotărâri judecătorești nu este de natură să afecteze dreptul de proprietate al celor care au obținut astfel de hotărâri, din moment ce drepturile stabilite prin acestea există în continuare.

Guvernul a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 5/6.018/E.B. din 26 octombrie 2011, punctul său de vedere, în care se arată că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinseci, se menționează că nu este încălcat principiul constituțional al bicameralismului, întrucât nu există diferențe majore de conținut juridic între forma finală a legii și forma proiectului; în acest sens, este invocată și jurisprudența Curții Constituționale în privința acestui principiu, respectiv Decizia nr. 710 din 6 mai 2009.

Referitor la invocarea art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție, se arată că ordonanța de urgență a respectat la momentul emiterii ei aceste dispoziții, invocându-se în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 188 din 2 martie 2010. De asemenea, se mai menționează că valoarea sumelor care intră sub incidența acestei ordonanțe de urgență este de aproape 10.000 milioane lei, ceea ce reprezintă 1,7% din produsul intern brut (PIB) prognozat pentru anul 2012. Această măsură ar diminua dezechilibrele bugetare existente și ar menține deficitul bugetar în limitele aprobate prin Legea nr. 275/2010 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar, respectiv 3% din PIB în anul 2012.

În privința criticilor de neconstituționalitate intrinseci, este menționată jurisprudența Curții Constituționale prin care aceasta a constatat constituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009, jurisprudență reprezentată de Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, Decizia nr. 190 din 2 martie 2010, Decizia nr. 712 din 25 mai 2010 și Decizia nr. 713 din 25 mai 2010.

De asemenea, se arată că dispozițiile art. 148 din Constituție, invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate, nu sunt incidente în cauză.

La termenul de judecată din 2 noiembrie 2011, Curtea, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor, a amânat pronunțarea pentru data de 3 noiembrie 2011, când, având în vedere imposibilitatea constituirii majorității prevăzute de art. 51 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în temeiul art. 58 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, președintele Curții Constituționale a dispus redeschiderea dezbaterilor pentru data de 28 noiembrie 2011, dată la care Curtea a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale Președintelui Senatului, Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dovezile depuse, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, art. 10, art. 15 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

Obiectul controlului de constituționalitate, astfel cum rezultă din sesizarea formulată, îl constituie dispozițiile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar, care au următorul cuprins:

„Articol unic. — Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 18 iunie 2009, cu următoarea modificare:

— La articolul 1, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

«Art. 1. — (1) Plata sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială stabilite în favoarea personalului din sectorul bugetar, devenite executorii până la data de 31 decembrie 2011, se va realiza după o procedură de executare care începe astfel:

a) în anul 2012 se plătește 5% din valoarea titlului executoriu;

b) în anul 2013 se plătește 10% din valoarea titlului executoriu;

c) în anul 2014 se plătește 25% din valoarea titlului executoriu;

d) în anul 2015 se plătește 25% din valoarea titlului executoriu;

e) în anul 2016 se plătește 35% din valoarea titlului executoriu.

(2) În cursul termenului prevăzut la alin. (1) orice procedură de executare silită se suspendă de drept.»”.

Dispozițiile constituționale pretins încălcate sunt cele ale art. 1 alin. (4) și (5) privind principiile separației și echilibrului puterilor în stat și al respectării Constituției și a supremației sale, ale art. 11 alin. (2) privind dreptul internațional și dreptul intern, ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale

art. 21 alin. (2) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, ale art. 61 alin. (2) privind rolul și structura Parlamentului, ale art. 73 alin. (1) privind categoriile de legi, ale art. 75 alin. (4) privind procedura de adoptare a legilor, ale art. 115 alin. (4) și (6) privind delegarea legislativă, ale art. 124 privind înfăptuirea justiției, precum și ale art. 148 alin. (2) și (4) privind aplicarea cu prioritate a actelor cu caracter obligatoriu adoptate la nivelul Uniunii Europene, respectiv obligația autorităților naționale de a-și îndeplini obligațiile asumate. Totodată, sunt considerate ca fiind încălcate și prevederile art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 privind protecția proprietății din Protocolul adițional la Convenție.

Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea urmează a se pronunța, pe de o parte, asupra unor aspecte de ordin procedural ce se constituie în critici de neconstituționalitate extrinseci, iar pe de altă parte, asupra criticilor de neconstituționalitate intrinseci a legii supuse controlului.

Totuși, înainte de a proceda la analiza obiecției de neconstituționalitate, Curtea urmează să constate că sesizarea formulată îndeplinește condițiile prevăzute de art. 146 lit. a) din Constituție sub aspectul titularilor dreptului de sesizare, întrucât aceasta, astfel cum rezultă din listele anexate sesizării de neconstituționalitate, a fost semnată de un număr de 140 de deputați.

I. În privința criticilor de neconstituționalitate extrinseci, se rețin următoarele:

1. În primul rând, Curtea observă că Senatul, în ședința sa din 12 octombrie 2009, cu 47 de voturi pentru și 44 împotriva a adoptat proiectul legii de aprobare a ordonanței de urgență. La 12 octombrie 2011, Camera Deputaților a adoptat cu 143 de voturi pentru, 108 împotriva și 4 abțineri proiectul legii de aprobare a ordonanței de urgență. Prin urmare, nu poate fi reținut aspectul învedereat de Președintele Camerei Deputaților referitor la faptul că Senatul ar fi respins proiectul legii de aprobare a ordonanței de urgență.

Prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, sau Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului.

Aceste criterii esențiale cumulative sunt:

a) existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului;

b) existența unei configurații deosebite, semnificativ diferită, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului;

Din analiza comparată a documentelor privind inițierea și desfășurarea procesului legislativ în cauză, respectiv a proiectului de lege depus de Guvern, a formei adoptate de Senat, ca primă Cameră sesizată, și a celei adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, Curtea constată că modificările operate de către Camera Deputaților față de forma legii adoptate de Senat nu sunt de natură a genera nici deosebiri majore de conținut juridic față de forma legii adoptată de Senat și nici o configurație deosebită, semnificativ diferită față de cea a proiectului de lege în forma adoptată de Senat.

Camera Deputaților a modificat art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009 în sensul stabilirii unei perioade de eșalonare unice a plății sumelor de bani rezultate din hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar pronunțate până la data de 31 decembrie 2011, text pe care Senatul nu îl modificase în calitate de Cameră de reflecție, având în vedere data la care acesta a adoptat proiectul de lege, și anume

12 octombrie 2009. Practic, la data adoptării proiectului de lege de către Senat erau supuse unei eşalonări unitare toate sumele de bani rezultate din hotărârile judecătoreşti având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar pronunţate; astfel, ceea ce a realizat Legea de aprobare a Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 71/2009 a fost continuarea liniei de gândire impuse de Senat, respectiv **eşalonarea unitară a sumelor de bani rezultate din hotărârile judecătoreşti având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar pronunţate** (ţinând cont şi de realitatea normativă consacrată prin adoptarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 18/2010, a Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 45/2010 sau a Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 113/2010). Prin urmare, nu se poate susţine că, sub acest aspect, cea de-a doua Cameră, cea decizională, ar fi modificat sau ar fi deturnat intenţia normativă a Guvernului sau a primei Camere, cea de reflecţie.

Cu privire la reeşalonarea sumelor de bani rezultate din hotărârile judecătoreşti menţionate mai sus pronunţate până la data de 31 decembrie 2010 şi la eşalonarea plăţii sumelor de bani rezultate din hotărârile judecătoreşti menţionate mai sus pronunţate în perioada 31 decembrie 2010 — 31 decembrie 2011, Curtea constată că cea de-a doua Cameră, cea decizională, nu a deturnat sensul legii adoptate de Senat şi nu a dat o configuraţie juridică semnificativ diferită faţă de forma adoptată de Senat de natură să încalce principiul bicameralismului. Pe de o parte, au fost modificate perioada în care urmează a fi executate hotărârile judecătoreşti, precum şi cuantumul procentual al sumelor aferente, iar, pe de altă parte, a fost eşalonată, ca efect conex al existenţei unui calendar unic de executare a hotărârilor judecătoreşti menţionate, plata sumelor de bani aferente titlurilor executării având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar.

În schimb, alin. (2) al aceluiaşi articol a fost modificat de Camera Deputaţilor în sensul revenirii sale la conţinutul normativ pe care acesta l-a avut la momentul adoptării ordonanţei de urgenţă, după ce în Senat, Cameră de reflecţie, tot acest alineat fusese eliminat [în mod greşit în forma legii adoptate de Senat apare ca fiind abrogat art. 2 alin. (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 71/2009, text, de fapt, inexistent; în mod corect, referirea vizează art. 1 alin. (2), astfel cum rezultă de altfel şi din raportul suplimentar comun întocmit de Comisia pentru muncă, familie şi protecţie socială şi Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări, depus sub nr. 284 din 7 octombrie 2009].

În consecinţă, se reţine că au fost respectate, sub aspectul modului de legiferare, dispoziţiile constituţionale ale art. 1 alin. (5), art. 61 alin. (2), art. 73 alin. (1) şi art. 75 alin. (4).

2. În privinţa respectării art. 115 alin. (4) şi (6) din Constituţie, se observă că aceste dispoziţii constituţionale vizează condiţii de formă care trebuie respectate la adoptarea ordonanţelor de urgenţă. Rezultă că, prin critica lor, autorii obiecţiei de neconstituţionalitate contestă constituţionalitatea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 71/2009 sub aspectul condiţiilor de formă. Aceste condiţii, desigur, trebuie analizate în raport cu momentul la care aceasta a fost adoptată. Având în vedere faptul că eventualele vicii de neconstituţionalitate ale ordonanţelor de urgenţă nu pot fi acoperite prin legea de aprobare şi că legea care ar aproba o ordonanţă de urgenţă neconstituţională este ea însăşi neconstituţională, Curtea este competentă să analizeze în cadrul controlului *a priori* de constituţionalitate ce priveşte legea de aprobare însăşi îndeplinirea de către ordonanţa de urgenţă aprobată a condiţiilor prevăzute de art. 115 alin. (4) şi (6) din Constituţie (în acest sens, cu titlu exemplificativ, se reţin Decizia nr. 584 din 13 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 457

din 6 iulie 2007, Decizia nr. 421 din 9 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 30 mai 2007, sau Decizia nr. 919 din 6 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 15 iulie 2011).

Astfel, în această privinţă, Curtea observă că, printr-o bogată jurisprudenţă, a stabilit faptul că a existat o situaţie extraordinară la momentul la care a fost adoptată ordonanţa de urgenţă (a se vedea pe larg, în acest sens, Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 14 aprilie 2010, Decizia nr. 190 din 2 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 9 aprilie 2010, Decizia nr. 712 din 25 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 22 iunie 2010, Decizia nr. 713 din 25 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 430 din 28 iunie 2010, Decizia nr. 714 din 25 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 422 din 24 iunie 2010, Decizia nr. 823 din 22 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 611 din 30 august 2010) şi că această ordonanţă de urgenţă nu a afectat, în înţelesul constituţional al termenului, astfel cum a fost stabilit prin Decizia nr. 1.189 din 6 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 25 noiembrie 2008, drepturi şi libertăţi fundamentale, din moment ce nu acestea au fost încălcate (a se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 1.042 din 14 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 647 din 9 septembrie 2011).

II. În privinţa criticilor de neconstituţionalitate intrinseci, Curtea constată următoarele:

1. Susţinerea referitoare la încălcarea art. 16 din Constituţie nu poate fi reţinută. Astfel, prin Decizia nr. 874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, sau Decizia nr. 1.658 din 28 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 44 din 18 ianuarie 2011, Curtea a statuat că angajaţii din mediul public nu se află în aceeaşi situaţie juridică cu cei din mediul privat. Cei care sunt angajaţi în raporturi de muncă în mediul bugetar sunt legaţi, în mod esenţial, din punctul de vedere al sursei din care sunt alimentate salariile/indemnizaţiile sau soldele, de bugetul public naţional, de încasările şi de cheltuielile din acest buget, dezechilibrarea acestuia putând avea consecinţe în ceea ce priveşte diminuarea cheltuielilor din acest buget. Or, salariile/indemnizaţiile/soldele reprezintă astfel de cheltuieli — mai exact, cheltuieli de personal. În schimb, în mediul privat raporturile de muncă sunt guvernate întotdeauna de contractul individual de muncă încheiat între un angajat şi un angajator.

De altfel, aceasta este şi raţiunea pentru care angajaţii plătiţi din fonduri publice sunt retribuiţi în baza unei legi-cadru unice.

Prin urmare, nu se poate reţine că legea de aprobare a ordonanţei de urgenţă ar crea o diferenţă de tratament juridic între angajaţii din mediul public şi cei din mediul privat, fără a exista o justificare obiectivă şi raţională. Această justificare este dată tocmai de legătura indisolubilă existentă între drepturile de natură salarială ce se constituie în cheltuieli de personal şi bugetul de stat.

Totodată, Curtea observă că măsura suspendării de drept a procedurilor de executare este una necesară pentru a se putea realiza finalitatea avută în vedere, respectiv eşalonarea sumelor de bani rezultate din hotărâri judecătoreşti, fiind aplicată în mod egal tuturor persoanelor ce intră sub incidenţa acesteia. Pretinsa lipsă de egalitate, în privinţa posibilităţii debitorului de a cere suspendarea executării silite, între situaţia statului ca creditor în cadrul raporturilor de drept fiscal şi cea a cetăţeanului ca creditor al statului în ipoteza Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 71/2009 nu poate fi reţinută. În primul caz, se aduc în discuţie dreptul fiscal şi procedura fiscală, materii care fac parte din

dreptul public, „ceea ce înseamnă că subiecții unor atari raporturi nu pot fi egali în drepturi și obligații. Astfel, unul dintre subiectele raportului de drept fiscal, și anume organul fiscal, are o poziție dominantă, fiind înzestrat cu exercițiul puterii de stat” (a se vedea Decizia nr. 1.357 din 27 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 9 decembrie 2009, sau Decizia nr. 894 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 576 din 13 august 2010).

Astfel, statului-creditor în raporturile de drept fiscal i se poate opune suspendarea executării silite cu plata unei cauțiuni, dar nu suspendarea provizorie a executării, iar cetățeanului-creditor în raporturile reglementate de legea criticată i se va opune o suspendare de drept a executării silite. Diferența de tratament juridic rezidă tocmai din specificitatea raporturilor de drept fiscal, în care statul are o largă marjă de apreciere, din finalitatea urmărită prin suspendarea de drept a executării silite (și anume, eşalonarea plății sumelor de bani rezultate din hotărâri judecătorești) și din nevoia urgentă pe moment a echilibrării bugetului de stat.

2. Referitor la critica de neconstituționalitate ce privește încălcarea art. 21 alin. (2) și (3) din Constituție privind accesul liber la justiție și la un proces echitabil, Curtea observă că aceasta trebuie analizată în corelare cu dispozițiile art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, potrivit cărora statul are obligația să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară. Acest lucru înseamnă că statul are obligația constituțională de a veghea la protejarea intereselor sus-menționate în vederea asigurării stabilității sale economice și financiare. Numai în acest fel devine un factor credibil la nivel național și internațional și în măsură să respecte art. 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C83 din 30 martie 2010.

Drepturile fundamentale consacrate prin Constituție nu au o existență abstractă, ele exercitându-se în corelare și coroborare cu celelalte prevederi constituționale. Această interdependență funcțională determină atât cadrul în care aceste drepturi se exercită, cât și conținutul material concret al acestora. În cauza de față, a nu lua în considerare prevederile art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție ar echivala cu convertirea unor drepturi esențialmente normative de natură constituțională, precum accesul liber la justiție și la un proces echitabil, în concepte filosofice abstracte. Prin urmare, drepturile fundamentale sunt influențate de principiile de bază care călăuzesc însăși existența statului, iar conținutul lor normativ ține cont de această situație. Desigur, **numai Curtea Constituțională este cea competentă să aprecieze asupra acestui conținut, întrucât este garantul supremației Constituției și unica autoritate de jurisdicție constituțională din România** [a se vedea în acest sens art. 142 alin. (1) din Constituție, precum și art. 1 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992]. De asemenea, conținutul drepturilor și libertăților fundamentale astfel stabilit determină însuși nivelul de protecție pe care Constituția îl garantează acestora.

În acest context, Curtea reiterează considerentele sale de principiu stabilite prin Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, precizată, în care a reținut că eşalonările succesive ale plății sumelor de bani rezultate din hotărâri judecătorești reprezintă măsuri de natură să întărească finalitatea procesului judiciar, în sensul că reprezintă un prim pas important al debitorului de a-și executa creanța. Curtea a arătat că executarea creanței într-o perioadă de 3 ani nu reprezintă o durată excesivă a executării unei hotărâri judecătorești, datorită caracterului sistemic al problemelor apărute în legătură cu executarea titlurilor executorii ale personalului bugetar.

Întărind cele stabilite prin decizia menționată, Curtea constată că termenul rezonabil, dat fiind determinările impuse de art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, este un concept

esențialmente variabil și aprecierea sa se face în funcție de circumstanțele cauzei și ținând seama de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamanților și de cel al autorităților competente, precum și de miza litigiului pentru părțile în cauză (a se vedea Hotărârea din 27 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Frydlander împotriva Franței*, paragraful 43, sau Hotărârea din 15 februarie 2007, pronunțată în Cauza *Raylyan împotriva Rusiei*, paragraful 31, Hotărârea din 15 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Kozodoyev și alții împotriva Rusiei*, paragraful 10, Hotărârea din 22 noiembrie 2011, pronunțată în Cauza *Güldane Acar și alții împotriva Turciei*, paragraful 22, Hotărârea din 24 noiembrie 2011, pronunțată în Cauza *Chernysh împotriva Ucrainei*, paragraful 21).

În cauza de față, Curtea observă că **miza litigiului** (a se vedea și definiția dată procesului civil în jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 458 din 31 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 17 aprilie 2009) **este una foarte mare pentru stat, reprezentantul intereselor generale ale societății, întrucât se pune în discuție chiar stabilitatea sa economică, în timp ce pentru creditorii statului, respectiv personalul bugetar plătit din fonduri publice, miza constă în recuperarea unor suplimente la salariul/indemnizația/solda de bază, care, deci, nu afectează dreptul constituțional la salariu.** O atare concluzie rezultă și din Decizia Curții Constituționale nr. 355 din 22 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 13 iulie 2011, în care s-a arătat că „Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar nu vizează ipoteza art. 78 din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii [devenit art. 80 după republicarea acestuia în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011], ci ipoteza unor drepturi salariale suplimentare obținute prin legi speciale. Persoanele care au câștigat în instanța de judecată drepturi salariale ca urmare a concedierii, după ce instanța de judecată a stabilit că aceasta a fost efectuată în mod netemeinic sau nelegal, așa cum este prevăzut în art. 78 din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, se află în altă situație juridică decât cea vizată de [...] Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009”.

Prin urmare, conceptul de termen rezonabil trebuie privit atât din perspectiva cetățeanului, creditor, cât și din cea a statului, debitor. Dacă s-ar privi unilateral acest termen s-ar ajunge la situații nepermise, respectiv executarea hotărârilor judecătorești fie într-un interval mai mare de timp, care poate apărea ca fiind rezonabil pentru stat, dar total contrar intereselor cetățeanului, fie într-o perioadă de timp foarte scurtă, care pare rezonabilă pentru cetățean, dar contrară stabilității economice și financiare pe care statul trebuie să o asigure. **În consecință, termenul rezonabil trebuie apreciat și stabilit din analiza concurență a intereselor generale ale societății cu cele ale cetățeanului.** Or, în cauza de față, termenul în care urmează a se eşalona, respectiv reeşalona debitele statului ține cont atât de interesele debitorului, cât și de cele ale creditorului, existând un just echilibru între acestea.

Curtea observă că, spre deosebire de cele stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea din 15 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Burdov 2 împotriva Rusiei*, sau prin Hotărârea din 15 octombrie 2009, pronunțată în Cauza *Yuriy Nikolayevich Ivanov împotriva Ucrainei*, statul român nu numai că nu refuză executarea hotărârilor judecătorești, ci se obligă la plata eşalonată a sumelor prevăzute prin acestea. Astfel, rezultă că situațiile avute în vedere nu sunt comparabile; în speță, nu este vorba de complexitatea procedurii interne de executare sau a sistemului bugetar public ori de faptul că autoritățile statului se prevalează de lipsa de fonduri sau a altor resurse pentru executarea hotărârilor judecătorești, ci de problema sistemică

ce rezultă din plata sumelor de bani care ar trebui executate și de impactul acesteia asupra stabilității economice și financiare a țării. De asemenea, nici cele stabilite în Hotărârea din 25 octombrie 2011, pronunțată în Cauza *Tkhyegepso și alții împotriva Rusiei*, paragrafele 17 și 18, nu sunt aplicabile în situația de față, întrucât statul se confruntă cu o problemă sistemică și nu depinde de voința lui faptul de a executa sau nu imediat hotărârile judecătorești ce intră sub incidența legii criticate. Din contră, depune toate eforturile în acest sens.

Curtea Constituțională a mai arătat, prin Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, că executarea eșalonată a unor titluri executorii care au ca obiect drepturi bănești nu este interzisă în niciun mod de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; executarea *uno icto* constituie o modalitate de executare, însă nu singura pe care statul o poate alege.

Având în vedere cele de mai sus, Curtea observă că statul a făcut uz de marja sa de apreciere în privința termenului în care să fie executate hotărârile judecătorești, tocmai datorită situației economice și financiare îngrijorătoare în care se află, ceea ce nu este contrar nici art. 21 alin. (3) din Constituție și nici art. 6 paragraful 1 din convenția sus-menționată.

De asemenea, își mențin valabilitatea *mutatis mutandis*, în privința criticii de neconstituționalitate care vizează art. 1 alin. (4) din Constituție, cele stabilite prin Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, decizie prin care Curtea a arătat că pretinsa încălcare a prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat, coroborate cu cele ale art. 126 alin. (1) privind instanțele judecătorești, nu poate fi reținută din moment ce nu se refuză aplicarea hotărârilor judecătorești, ci, din contră, acestea sunt recunoscute, iar statul își ia angajamentul ferm de a le executa întocmai potrivit criteriilor rezonabile și obiective stabilite în actul normativ contestat. Prin urmare, reglementarea criticată nu este o măsură prin care se interzice nici măcar temporar executarea unei hotărâri judecătorești și, în consecință, nu reprezintă o imixtiune a puterii legislative în procesul de realizare a justiției.

3. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în mod constant că **despăgubirea recunoscută printr-o decizie definitivă și executorie constituie un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1**: neexecutarea plății într-un termen rezonabil a constituit deci o atingere a dreptului reclamantului la respectarea bunurilor, ca și faptul că lipsa de lichidități nu poate justifica un asemenea comportament (Hotărârea din 9 decembrie 1994, pronunțată în Cauza *Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei*, paragraful 59, Hotărârea din 19 octombrie 2000, pronunțată în Cauza *Ambruosi împotriva Italiei*, paragrafele 20 și 21, Hotărârea din 7 mai 2002, pronunțată în Cauza *Burdov 1 împotriva Rusiei*, paragraful 40, Hotărârea din 6 octombrie 2005, pronunțată în Cauza *Androsov împotriva Rusiei*, paragraful 69, Hotărârea din 26 aprilie 2006, pronunțată în Cauza *Zubko și alții împotriva Ucrainei*, paragraful 65, Hotărârea din 22 februarie 2007, pronunțată în Cauza *Gavrileanu împotriva României*, paragraful 52, Hotărârea din 27 iulie 2010, pronunțată în Cauza *Streltsov și alți pensionari militari din Novoherkassk împotriva Rusiei*, paragraful 71, Hotărârea din 28 iunie 2011, pronunțată în Cauza *Ștefan Angelescu și alții împotriva României*, paragraful 17, Hotărârea din 15 noiembrie 2011, pronunțată în Cauza *Mistreanu împotriva Moldovei*, paragraful 39).

Se observă că reglementarea criticată nu consacră o privată de proprietate, ci mai degrabă o ingerință în privința dreptului persoanelor fizice la respectarea bunurilor lor.

Pentru ca restrângerea menționată să poată fi justificată trebuie întrunite, în mod cumulativ, cerințele expres prevăzute de art. 53 din Constituție, și anume:

- să fie prevăzută prin lege;
- să se impună;

- să se circumscrie motivelor expres prevăzute de textul constituțional, și anume pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav;

- să fie necesară într-o societate democratică;
- să fie proporțională cu situația care a determinat-o;
- să fie aplicată în mod nediscriminatoriu;
- să nu aducă atingere existenței dreptului sau a libertății.

Astfel, prima condiție este respectată, aflându-ne în fața unui act de reglementare primară; ingerința se impune în vederea restructurării și echilibrării cheltuielilor bugetare, precum și pentru respectarea prevederilor art. 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C83 din 30 martie 2010, coroborate cu art. 1 din Protocolul nr. 12 la Tratat privind procedura aplicabilă deficitelor excesive. Acest lucru înseamnă menținerea unui raport între deficitul public prevăzut sau realizat și produsul intern brut la prețurile pieței de 3%.

De asemenea, se constată că situația de criză financiară mondială afectează, în lipsa unor măsuri adecvate, stabilitatea economică a țării și, implicit, securitatea națională. Executarea necontrolată a peste 27.700 hotărâri judecătorești executorii existente la data de 31 decembrie 2010 ce privesc numai creanțe salariale în valoare de peste 8.028.252 milioane lei ar duce la crearea unui dezechilibru bugetar din moment ce suma totală menționată reprezintă 1,4 din produsul intern brut estimat pe anul 2012 și 19,5% din plafonul nominal al cheltuielilor de personal aferente bugetului pe anul 2012. Astfel ar fi afectate stabilitatea economică a statului și, implicit, securitatea națională; în acest context intervine și obligația statului ca, în temeiul art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, să asigure „*protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară*”. De altfel, **Parlamentul trebuie să păstreze controlul asupra deciziilor fundamentale în domeniul politicii bugetare și are o marjă de apreciere în acest domeniu, trebuind să asigure sustenabilitatea bugetului și performanța economică a statului**. Curtea Constituțională trebuie să respecte această marjă de apreciere, controlul său limitându-se la încălcările evidente ale textelor constituționale (a se vedea în acest sens și Hotărârea Tribunalului Constituțional Federal german 2 BvR 987/10 din 7 septembrie 2011 privind soluționarea plângerilor de neconstituționalitate formulate împotriva pachetului de măsuri privind ajutorul financiar acordat Greciei și fondul de salvare a monedei euro).

Cele de mai sus demonstrează cu prisosință faptul că măsura criticată este necesară într-o societate democratică.

În privința proporționalității măsurii, Curtea observă că atingerea adusă bunurilor persoanelor care beneficiază de hotărâri judecătorești de natura celor prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009 este rezultatul efectului sistemic, structural pe care acestea îl au asupra bugetului de stat în condiții de criză economică și financiară accentuată. Prin urmare, situația invocată este una diferită de cea a unor hotărâri judecătorești izolate, gradul mare de abatere de la obișnuit în cazul de față fiind unul mare. Nu este vorba despre o omisiune a statului, despre lipsa de diligență a acestuia, despre eventuala sa opoziție față de autoritatea de care se bucură hotărârile judecătorești, ci de necesitatea creării unui echilibru între interesele generale ale societății și interesele particulare ale persoanelor care intră sub incidența ordonanței de urgență criticate. Astfel, cum arată și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, o astfel de măsură trebuie să păstreze un **just echilibru între interesele statului și cele ale reclamantilor** (Hotărârea din 26 aprilie 2006, pronunțată în Cauza *Zubko și alții împotriva*

Ucrainei, paragraful 67 sau Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza *Beyeler împotriva Italiei, paragraful 107*).

În consecință, măsura eşalonării executării hotărârilor judecătorești păstrează un astfel de echilibru, Guvernul arătând că valoarea unor astfel de titluri executorii până la data de 31 decembrie 2010 era peste 8.028.252 milioane lei (aproximativ 2 miliarde de euro), iar numărul acestora era peste 27.700 la nivelul întregii țări.

Reiese astfel că suportarea acestei sarcini nu incumbă numai anumitor persoane sau unui anumit grup defavorizat care să suporte în final o sarcină excesivă și disproporționată pentru echilibrarea situației economice a statului (neafându-ne deci în situația reclamantului din Cauza *Kjartan Asmundsson împotriva Islandei, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 12 octombrie 2004*), ci vizează totalitatea angajaților din mediul public care până la data de 31 decembrie 2010 au obținut hotărâri judecătorești ce vizează drepturi salariale.

În fine, Curtea reține că măsura este aplicată nediscriminatoriu, respectiv tuturor angajaților din sfera publică

în favoarea cărora au fost pronunțate hotărâri judecătorești prin care au fost acordate drepturi salariale.

Concluzia care se impune este aceea că statul nu contestă existența unui bun în sensul art. 1 din Protocolul adițional la Convenție, „nu neagă existența și întinderea despăgubirilor constatate prin hotărâri judecătorești și nu refuză punerea în aplicare a acestora. Măsura criticată este mai degrabă una de garantare a dreptului de proprietate asupra bunului dobândit în sensul Convenției, fiind deci o aplicare a art. 44 alin. (2) din Constituție, în condițiile unei crize financiare accentuate” (a se vedea Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, *precitată*). Rezultă că prin eşalonarea efectuată statul nu a afectat esența dreptului de proprietate, nu a adus atingere substanței acestui drept și cu atât mai puțin nu a negat existența acestuia.

În fine, Curtea constată că dispozițiile art. 148 din Constituție, invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate, nu sunt incidente în cauză, autorii sesizării neaducând argumente în sensul că autoritățile statului nu și-ar îndeplini obligațiile stabilite în Tratatul de aderare la Uniunea Europeană.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că dispozițiile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar sunt constituționale. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea au avut loc la data de 28 noiembrie 2011 și la acestea au participat: Augustin Zegrean, președinte, Aspazia Cojocar, Accinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Mircea Ștefan Minea, Iulia Antoanella Motoc, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán și Tudorel Toader, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent-șef,
Benke Károly

★

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu opinia majoritară, susținem că obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar trebuia admisă pentru următoarele motive:

Caracterul unitar al procesului civil impune respectarea garanțiilor ce caracterizează dreptul la un proces echitabil atât în faza judecătii, cât și în cea a executării silită.

În legătură cu prevederile art. 21 alin. (2) și (3) privind accesul liber la justiție și la un proces echitabil, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 14 aprilie 2010, a reținut că, „potrivit jurisprudenței sale — Decizia nr. 458 din 31 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 17 aprilie 2009 — «procesul civil parcurge două faze: judecata și executarea silită, aceasta din urmă intervenind în cazul hotărârilor susceptibile de a fi puse în executare cu ajutorul forței de constrângere a statului sau a altor

titluri executorii, în măsura în care debitorul nu își execută de bunăvoie obligația»”.

Prin Decizia nr. 6 din 11 noiembrie 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 48 din 4 martie 1993, Curtea a stabilit că „în virtutea principiului separației puterilor în stat, Parlamentul nu are dreptul să intervină în procesul de realizare a justiției [...]. De aceea, o dispoziție legală prin care se suspendă cursul judecătii sau executarea hotărârilor judecătorești definitive referitoare la anumite cauze determinate este neconstituțională”.

Soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil este un drept fundamental consacrat atât în Constituția României [art. 21 alin. (3), cât și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art. 6)].

Prelungirea excesivă a termenului pentru executarea unor hotărâri judecătorești definitive și irevocabile încalcă aceste drepturi fundamentale.

În acest sens s-a pronunțat în repetate rânduri și Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Soluționând Cererea nr. 60.858/00 și pronunțând Decizia de admisibilitate din 17 septembrie 2002 în cauza *Vasyl Petrovych Krapyvnytskyi împotriva Ucrainei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că un termen de 2 ani și 7 luni de executare a unei hotărâri judecătorești nu este excesiv în condițiile concrete ale cauzei, respectiv lipsa vădită de fonduri a unității militare debitoare. Totodată, în Cauza *Burdov împotriva Rusiei*, 2002, aceeași curte a apreciat că o autoritate statală nu ar putea să invoce lipsa de lichidități pentru a justifica refuzul de a executa o condamnare.

Executarea unei sentințe sau a unei decizii, indiferent de instanța care o pronunță, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din „proces”, în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenție. Dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul unei părți [*Immobiliare Saffi împotriva Italiei*, Hotărârea din 28 iulie 1999, paragraful 63, *Sandor împotriva României*, Hotărârea din 24 martie 2005, paragraful 23]. Pe cale de consecință, dacă administrația refuză sau omite să execute o hotărâre judecătorească ori întârzie în executarea acesteia, garanțiile art. 6 de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești își pierd orice rațiune de a fi (*Hornsby împotriva Greciei*, Hotărârea din 19 martie 1997, paragraful 41, și *Societatea Comercială „Ruxandra Trading” — S.R.L. împotriva României*, Hotărârea din 12 iulie 2007, paragraful 55).

Este sarcina statului, în speță debitor, de a executa hotărârile judecătorești dacă factorii care împiedică sau blochează executarea deplină și în timp rezonabil a acestora sunt sub controlul autorităților (Cauza *Yuriy Nikolayevich Ivanov împotriva Ucrainei*, Hotărârea din 15 octombrie 2009, paragraful 54, sau Cauza *Sokur împotriva Ucrainei*, Hotărârea din 26 aprilie 2005, paragraful 33).

În cauza *Immobiliare Saffi împotriva Italiei* (Hotărârea din 29 iulie 1999 — paragraful 74) s-a arătat că o întârziere în executarea unei hotărâri poate fi justificată de circumstanțe particulare, dar întârzierea nu poate avea **drept consecință atingerea substanței dreptului protejat** de art. 6 paragraful 1 din Convenție.

Pentru a decide dacă întârzierea este rezonabilă, se analizează complexitatea procedurilor de executare, comportamentul reclamantului și al autorităților, precum și natura și miza litigiului pentru cel interesat (a se vedea Hotărârea din 15 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Kozodoyev împotriva Rusiei*, paragraful 10, Hotărârea din 27 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Frydlander împotriva Franței*, paragraful 43, sau Hotărârea din 15 februarie 2007, pronunțată în Cauza *Raylyan împotriva Rusiei*, paragraful 31).

Executarea unei hotărâri judecătorești care implică plata unor despăgubiri bănești nu este considerată ca fiind complexă, astfel încât o perioadă de peste 1 an de întârziere, 2 ani și 6 luni, respectiv 3 ani și 9 luni în executarea acesteia nu este considerată compatibilă cu Convenția (a se vedea cauzele *Kazakievich și nouă alții „pensionari militari” împotriva Rusiei*, Hotărârea din 14 ianuarie 2010, paragraful 40, *Zubko și alții împotriva Ucrainei*, Hotărârea din 26 aprilie 2006, paragraful 62, și *Tokazov împotriva Rusiei*, Hotărârea din 13 ianuarie 2011, paragraful 37).

Lipsa fondurilor bugetare nu poate constitui un motiv pentru întârzierea executării hotărârilor judecătorești (a se vedea Cauza *Yuriy Nikolayevich Ivanov împotriva Ucrainei*, Hotărârea din 15 octombrie 2009, paragrafele 55 și 56, Cauza *Ventorino împotriva Italiei*, Hotărârea din 17 mai 2011, paragraful 30, sau

Cauza *Burdov 1 împotriva Rusiei*, Hotărârea din 7 mai 2002, paragraful 35).

În Cauza *Güler și Kekeç împotriva Turciei* (Hotărârea din 7 iunie 2011) s-a arătat că statul nu se poate prevala de lipsa de fonduri pentru a nu își onora debitul rezultat dintr-o hotărâre judecătorească (paragraful 22), astfel încât o întârziere de 7 și 8 ani în executarea unor hotărâri judecătorești încalcă art. 6 paragraful 1 din Convenție (paragraful 23). Menționăm că hotărârile judecătorești au fost obținute în anii 2003 și 2004.

În cauza *Tkhyegepso și alții împotriva Rusiei* (**Hotărârea din 25 octombrie 2011**, paragrafele 17 și 18) s-a arătat că o întârziere de peste 3 ani în executarea unei hotărâri judecătorești (în cauză hotărârile au fost obținute în perioada iulie 2000 — decembrie 2005) constituie o încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenție și art. 1 paragraful 1 din Protocolul adițional la Convenție.

Complexitatea procedurii interne de executare sau a sistemului bugetar public nu este de natură să exonereze statul de la obligația sa prevăzută de Convenție de a garanta tuturor dreptul de a fi executate într-un termen rezonabil acele hotărâri judecătorești care sunt obligatorii și executorii. Nu este permis autorităților statului a se prevala de lipsa de fonduri sau a altor resurse ca scuză pentru a nu onora debitul stabilit prin hotărâre judecătorească. Este obligația statelor contractante să își organizeze sistemul juridic în așa fel încât autoritățile competente să își poată executa obligațiile (Cauza *Burdov 2 împotriva Rusiei*, Hotărârea din 15 ianuarie 2009, paragraful 70, și Cauza *Streltsov și alți pensionari militari din Novocherkassk împotriva Rusiei*, Hotărârea din 27 iulie 2010, paragraful 71).

De altfel, termenul rezonabil trebuia să aibă în vedere ambele părți și nu numai pe debitor.

Dacă, în mod excepțional, în procedura de executare a unei hotărâri judecătorești poate fi acceptată intervenția unui stat contractant, consecința unei asemenea intervenții nu poate fi încetarea, invalidarea sau întârzierea într-o manieră excesivă a executării și cu atât mai mult subminarea fondului deciziei (Cauza *Immobiliare Saffi împotriva Italiei*, Hotărârea din 29 iulie 1999, paragraful 74).

Menționăm că hotărârile pronunțate în cauzele *Burdov 2 împotriva Rusiei* și *Yuriy Nikolayevich Ivanov împotriva Ucrainei*, ambele din anul 2009, sunt hotărâri-pilot ce privesc neexecutarea hotărârilor judecătorești pronunțate de către instanțele naționale (atât lipsa executării, cât și executarea cu întârziere a acestora).

Nu în ultimul rând, menționăm că **Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1.787 din 26 ianuarie 2011**, intitulată *Implementarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului*¹⁾, pe lângă problemele rezultate din Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României* (Hotărârea din 12 octombrie 2010), atrage atenția în privința României asupra neexecutării hotărârilor judecătorești definitive, ca problemă structurală — pct. 7.6 din Rezoluție. Prin urmare, se solicită autorităților statului să ia toate măsurile necesare pentru a rezolva problemele identificate (pct. 10.3 din Rezoluție).

Debitorul, potrivit dreptului comun, nu își poate hotărî unilateral modul de executare a obligațiilor rezultate din hotărârile judecătorești definitive și irevocabile. Există posibilitatea ca de comun acord cu reprezentanții creditorilor să încheie un protocol prin care să stabilească, în caz de imposibilitate de executare, tranșele și termenele de plată a obligațiilor.

¹⁾ Potrivit art. 24.1.b. din Regulile de procedură ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, o rezoluție exprimă decizia Adunării asupra unei chestiuni de fond a cărei punere în aplicare ține de competența sa sau un punct de vedere care angajează răspunderea sa.

Având în vedere cele relatate mai sus, cunoscând faptul că statul, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009, modificată ulterior prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2010 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2010, a făcut uz de marja sa de apreciere în privința termenului în care

să fie executate hotărârile judecătorești, o nouă extindere a perioadei de executare a acestor hotărâri, până în anul 2016, încalcă drepturile fundamentale consacrate de art. 21 alin. (2) și (3) din Constituția României și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Judecător,
prof. univ. dr. **Aspazia Cojocaru**

Judecător,
Puskás Valentin Zoltán

Judecător,
prof. univ. dr. **Tudorel Toader**

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

